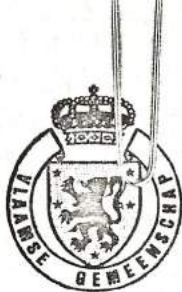

Inhoudstafel Omslag 22 Foto's Drogenbos

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
5. Verbinding Langestraat – Sterstraat (Nu Infobo)
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
12. Beemd Drogenbos in 1940
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
17. Tekening Zennelandschap
18. Grote Baan richting Ukkel thv Oud Drogenbos
- 19.
- 20.
21. Woning Brouwerijstraat 43 + tekst
22. Woningen Brouwerijstraat 17 en 23 + tekst
- 23.
24. Hoeve De Boeck
25. Détail huis Grote Baan 22, formaat A4 en origineel 10x15
26. Détail huis Grote Baan 22
27. Huis Grote Baan 22
28. Beemd tijdens overstroming in 1939
29. Mastellebrug 3 foto's en tekst
30. Kasjke Grote Baan 111
31. Grote Baan foto thv pastorie (foto tijdens missie)
32. De Balk (brug over de Zenne)
33. Hangbrug over de spoorweg
- 34.
- 35.
- 36.
- 37.
38. Achteraanzicht van kerk en bijgebouwen van oud kasteeltje
39. Huisjes Langestraat en pachthof Govers (Tekening)
40. Luchtfoto Drogenbos (2009)
41. Luchtfoto Drogenbos (2009)
- 42.
- 43.
- 44.
- 45.
- 46.

- 47.
- 48.
- 49.
- 50. Restaurant « Le Cygne »
- 51.
- 52.
- 53. Henri Quintellier Maison avec séchoir pour fromage 1924 Tekening
- 54. Henri Quintellier 1919 Tekening Bocht van de Zenne rechtover de hoeve Felix De Boeck
Grote Baan naar de kerk Rechts nu in 2023 Aldi (voedingswinkel)
- 55.
- 56.
- 57.
- 58.
- 59.
- 60.
- 61.
- 62. Schilderij Haesaerts: Oud kasteeltje + kerk
- 63. Inwoners van Drogenbos rond 14-18
- 64.
- 65.
- 66. (1foo) Marie Collartstraat richting huisnr 151 Grote Baan +/- 2020

- 100. (Boekje) Brabantsche Plaatsnamen
- 200. (Boekje Accordeon) 4 series : Drogenbos in oude postkaarten

1040 BRUSSEL

~~Jozef II-straat-30~~ Belliardstraat 32

Tel. : 247.99.90- 230.39.73

**RIJKSDIENST VOOR
MONUMENTEN EN LANDSCHAPSZORG**

N.B. - Gelieve in het antwoord steeds onderstaand
referentienummer te vermelden.

5080 K		HVB	ML
--------	--	-----	----

Aan het College van Burgemeester
en Schepenen van en te

1620 DROGENBOS

16. III. 1983

Vragen naar :

Uw brief van :

Uw refertes :

Bijlagen : Bäume für die Anpflanzung an Strasen.

Voorwerp : DROGENBOS : Gemeentehuis - vervangen van drie linden.

Mevrouw,
Mijne Heren,

In antwoord op uw brief dd. 18.02.'83 deel ik U mee dat de dienst een gunstig advies verleent voor de vervanging van de drie grootbladige linden (Tilia platyphyllos Scop.) door vier exemplaren van dezelfde soort of van de kleinbladige linde (Tilia cordata Mill.) of van de Krimlinde (Tilia euchlora K. Koch (x)).

Hoewel de bestaande bomen beeldbepalend zijn, lijkt ons de verzorging, de nieuwe verankering en de bodemverbetering een onverantwoorde financiële operatie.

Het visueel onderzoek van de drie exemplaren wees uit dat :

- de bomen slecht gevormd zijn (door onoordeelkundig knotten en onregelmatig snoeien);
- de bomen overhellen in de richting van de openbare weg;
- tenminste één bandijzer van de driehoeksverankering is ingegroeid;
- de stammen onverzorgde verwondingen vertonen;

- wurgwortels en wateroksels de stabiliteit van de bomen ondermijnen;
- de stammen opslag vertonen die te wijten is aan grondverdichting.

Namens de Minister,

De Adviseur-Hoofd van Dienst,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'E' followed by a series of loops and a long horizontal stroke.

E. GOEDLEVEN

DROGENBOS AVANT 1914

La drève (Grand-Route) cernée de tilleuls, étroitement pavée 3m. pas de trottoir, d'un côté un sale étang, dans lequel en 1918 les Allemands ont déversé un camion de grenades à main-dévisées, elles y sont restées; l'autre côté de la rue, était bordé d'un sale petit ruisseau qui alimentait l'étang et qui disparaissait dans le sol, avant le café "Oud Drogenbos".

Cinq vieux tilleuls centenaires faisaient l'entrée du vieux château devenu maison communale; j'y vois encore une loutre suspendue au mur, par le garde, 1912.

Dans le passé les combats aux boules de neige étaient très répandus, le rude hiver de 1917 en fut souvent témoin des jets de boules vers l'horloge de l'église, un de mes boulets avança la grande aiguille de 2 h 20 à 2 h 25, on en parla souvent. La fermeture du pensionnat de filles dans la rue de la Brasserie avec l'ancienne maison communale sur la Grand-Route; tout cela a disparu.

L'éclairage de la commune: 6 à 7 lampes, courant fourni par (Catala) Stevens, c'était avant 1914.

La démolition de l'ancienne maison communale et de l'école en 1906 dont je me souviens très bien, achetée par le docteur Coosemans de Tourneppe et la reconstruction en une solide grosse double maison que j'ai vu eriger; on utilisa les vieilles briques. Coosemans se fit élire bourgmestre de la minorité et ne put agir. Il ne terminera pas son mandat, alla à Bruxelles et une de ses connaissances le docteur Depreter, vint le remplacer, mais Coosemans revint vite à Drogenbos, alors il y avait 2 médecins, mais Depreter l'emporta. J'ai vu construire les égouts d'abord de Depreter à la Senne et ensuite il y a environ 40 ans de la Chaussée d'Alseberg par la Grand - Route jusqu'au coin de la Chaussée de Drogenbos. Devant moi l'égout a 2,5 m. de largeur par la Grand-Route vers la Senne. En 1917 le gaz fut placé au village, quel événement, le pétrole étant devenu très rare, beaucoup de maison n'avaient qu'une bougie pour s'éclairer. Le garde chasse du château me raconta qu'il avait pris un oiseau de proie au piège, qui portait une bague de Viborg (Finlande).

La construction des rues: rue Marie Collart il y avait 7 - 8 maisons, un pavé de 3 mètres, la rue Neuve: 1,70 m. de large, un sentier de terre, en 1932 on y construit la 1ère maison du commissaire de police, on y avait construit peu avant le château d'eau, quel événement: l'eau de la ville.

La rue Longue était bordée, en partie d'un ruisselet avec une vingtaine de maisons, la rue Kuiken, un sentier longeant la haie de Mr. DE BOECK, 5 maisons dont une, celle du marchand de limonade démolie 3 fermes, 2 des frères Loeckx et une de Govers, il y avait encore la ferme de la lampe, petite lampe, les Van Itterbeek et 2 fermes près du chemin de fer: Goossens et Michel den Hollander, il y avait dans la rue Neuve la petite ferme de Blink-Heymans. De Boeck avait 1 ou 2 vaches.

Le bas de Drogenbos était chaque hiver inondé plus d'une fois, parfois plus d'1m. J'ai su qu'on patinait sur la glace des prairies.

Grote Baan opnieuw dicht voor werken

Op de hoek van de Grote Baan en de Nieuwstraat zijn de werken volop aan de gang. - Foto Mozkito

De Grote Baan in Drogenbos gaat opnieuw bijna een jaar dicht voor grote werken. Na de collectorwerken vorig jaar worden nu de rioleringen vernieuwd en zal de straat zelf ook heraangelegd worden. "Ondanks de hinder voor de bewoners en handelaars was het voor ons nu of nooit", zegt burgemeester Alexis Calmeyn (Drogenbos Plus-LB).

BART KERCKHOVEN

De Grote Baan wordt in een eerste fase van de werken helemaal opgebroken tussen de Steenweg op Drogenbos en de Marie-Collartstraat. Sinds vorige week zijn de graafmachines aan de slag. "Die werf duurt drie maanden. Nadien volgen nog twee fases", zegt Calmeyn. "Er wordt nog gewerkt tussen de Steenweg op Alseberg en de Ijzerstraat en de Ijzerstraat en Marie-Collartstraat. Die tweede fase zal het langst duren want daar wordt dan vier maanden gewerkt. De rioleringen worden overal vernieuwd en de huizen worden aangesloten op een gescheiden rioleringsstelsel. Tegelijk wordt de straat zelf ook heraangelegd. Er komt meer groen in het straatbeeld en de openbare verlichting wordt ook compleet vernieuwd." In totaal kosten deze werken 2,4 miljoen euro. Het gemeentebestuur van Drogenbos draagt 700.000 euro bij. "Het was nu of nooit voor deze heraanleg", zegt de burgemeester. "De straat moest toch opengelegd worden voor de grote collectorwerken. "Door die plannen dragen Vivaqua, Brussel Zuid (het waterzuiveringsstation) en Eandis ook heel wat van de kosten. Dankzij die verdeling kunnen we als kleine gemeente toch dit werk laten uitvoeren."

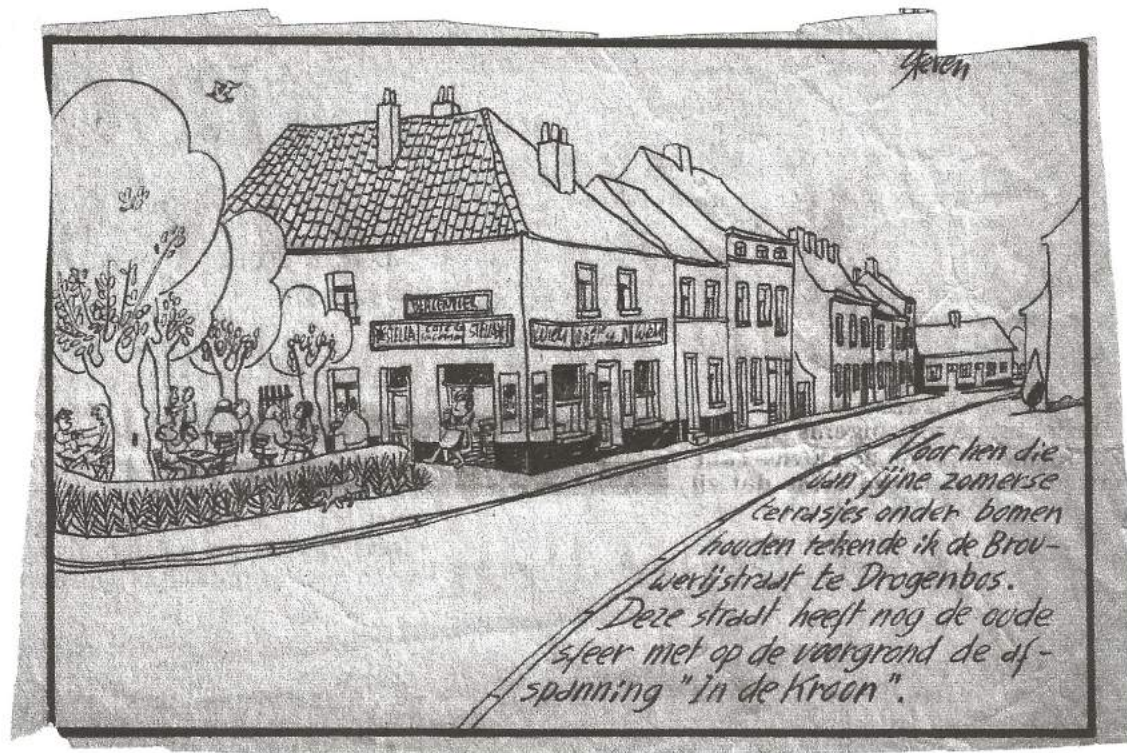
Grote verkeersader

De Grote Baan is de grote verkeersader door de kleine gemeente. Daarom heeft het schepencollege goede afspraken gemaakt met de aannemer. "De bewoners zullen steeds aan hun huis kunnen via twee in- en uitgangen. Doorgaand verkeer zal een omleiding moeten volgen. Oorspronkelijk zouden deze werken in vijf fasen uitgevoerd worden maar we hebben bekomen dat er nu in drie fases gewerkt wordt. Zo gaat alles sneller vooruit en wordt een vijfde van de tijd ingewonnen. Ook de handelaars blijven bereikbaar. Ik hoop dat de weersomstandigheden goed blijven zodat de werken op schema blijven. Intussen loopt er nog een bespreking om de collector aan het einde van deze werken nog door te trekken naar de Bosstraat. Ik kan begrijpen dat het voor bewoners en handelaars niet leuk is maar door deze werken wordt het risico op wateroverlast verder beperkt en krijgen we een aangename en mooie straat in de plaats en dat is heel belangrijk voor onze gemeente. De collectorwerken op ons grondgebied zijn intussen afgelopen en die zijn toch vlot verlopen. We gaan er op letten dat de aannemer zijn best doet om op te schieten zodat tegen het einde van dit jaar de werken op de Grote Baan definitief achter de rug zijn."

DROOGEN BOSCH
Restaurant Cher ami

Voor hen die
aan fijne zomerse
terrasjes onder bomen
houden tekende ik de Brou-
werijstraat te Drogenbos.
Deze straat heeft nog de oude
sfeer met op de voorgrond de af-
spanning "in de Kroon".

Op de Grote Baan aan de brug over de Zandbeek
en tegenover het Bosstraatje.

Naast deze beide huizen is de
ingang van het pachthof DE GOOT

Kruispunt Grote Baan - Seersellaan

Het Ons Herenstraatje. De muur van Kestemont en de
twee oude huisjes.

B
O
S
T
R
A
T
N^R
46

Achter de personen het huidige voetbalveld

foto ± 1965

(noten van Pastoor De Bremecker)

(1-1)

- Op 1 maart 1930 is de laatste den onnen-
bomen van de dreef voor het kasteel
geveld. Men was daarmee begonnen in
februari 1929

- In mei 1933 is men begonnen met de
vijvers te vullen van het kasteel
langs de grote Buren.

Zenne
Winterlandschaft.

Anna Eltvedt

met zoon Jans Philippus
dochter Anna Philippus

Heeklein Drogenbos (18)

1 1839
voor WO I.

inventaris onroerend erfgoed

Portaal: [Bouwkundig Erfgoed](#) | [Wereldoorlogerfgoed](#) | [FAQ](#) | [aanmelden](#)

Portaal

- [Nieuws](#)
- [Vraag en antwoord](#)
- [Contact](#)

Inventaris Bouwkundig Erfgoed

- [Gis](#)
- [Rechtsgevolgen](#)
- **Zoeken**
 - [relicten](#)
 - [gehelen](#)
 - [personen](#)
- **Thesaurus**
 - [typologie](#)
 - [datering](#)
 - [stijl](#)

Inventaris Wereldoorlogerfgoed

- [Gis](#)
- **Zoeken**
 - [relicten](#)

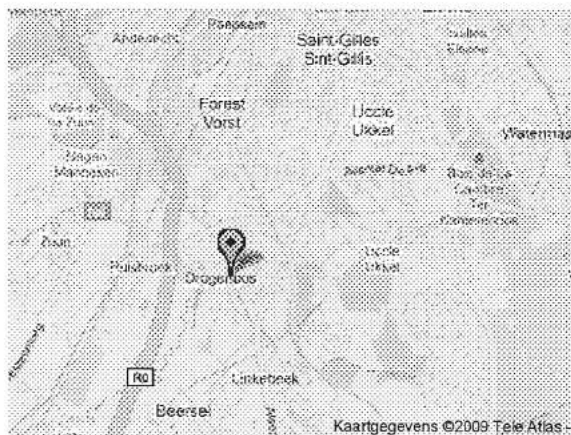
Over deze site

Deze site is een realisatie van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, een wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Overheid die onderzoek verricht naar onroerend erfgoed in Vlaanderen en deze onderzoeksresultaten uitdraagt.

De Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed

Dorpswoning (ID: 205086)

Administratieve Gegevens

Alternatieve naam:

Provincie: Vlaams-Brabant
Gemeente: Drogenbos
Deelgemeente: Drogenbos
Adres: Brouwerijstraat 43
Status: Bewaard
Vastgesteld: Ja
Beschermingen:
Gebeurtenissen: ■ Herinventarisatie Drogenbos (02-08-2004 tot 31-08-2004).

Verdere informatie:

Beknopte karakterisering

Datering: [Derde kwart 19de eeuw](#)
Type: [dorpswoningen](#)
Stijl:
Trefwoorden:

Beschrijving

Kleine dorpswoning achteruit springend ten opzichte van de rooilijn en opklimmend tot ca. 1869 toen op het kadaster een "reconstruction totale" werd geregistreerd. Breedhuis van twee travéeën onder verhoogd pannen zadeldak met de nok parallel aan de straat. Met schijnvoegen gecementeerde en verankerde lijstgevel, geopend door rechthoekige deels aangepaste muuropeningen, in de linkertravée oorspronkelijk venster en deur met bewaard schrijnwerk en houten latei.

- Kadaster Vlaams-Brabant, mutatieschetsen Drogenbos, afdeling I, 1869/6.

Bron: Kennes H. met medewerking van Daveloose B. 2009: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie Vlaams-Brabant, Gemeente Drogenbos*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen VLB9, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: Kennes Hilde

Relaties

- maakt deel uit van [Brouwerijstraat](#)

inventaris onroerend erfgoed

Portaal: [Bouwkundig Erfgoed](#); [Wereldoorlogerfgoed](#); [FAQ](#); [aanmelden](#)

Portaal

- [Nieuws](#)
- [Vraag en antwoord](#)
- [Contact](#)

Inventaris Bouwkundig Erfgoed

- [Gis](#)
- [Rechtsgevolgen](#)
- **Zoeken**
 - [relicten](#)
 - [gehelen](#)
 - [personen](#)
- **Thesaurus**
 - [typologie](#)
 - [datering](#)
 - [stijl](#)

Inventaris Wereldoorlogerfgoed

- [Gis](#)
- **Zoeken**
 - [relicten](#)

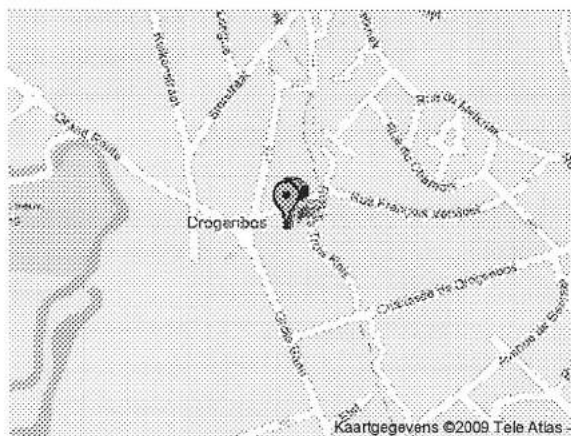
Over deze site

Deze site is een realisatie van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, een wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Overheid die onderzoek verricht naar onroerend erfgoed in Vlaanderen en deze onderzoeksresultaten uitdraagt.

De Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed

Identieke arbeidershuisjes (ID: 205078)

Administratieve Gegevens

Alternatieve naam:

Provincie: Vlaams-Brabant

Gemeente: Drogenbos

Deelgemeente: Drogenbos

Adres: Brouwerijstraat 17-23, 27

Status: Bewaard

Vastgesteld: Ja

Beschermingen:

Gebeurtenissen: ■ Herinventarisatie Drogenbos (02-08-2004 tot 31-08-2004).

Verdere informatie:

Beknopte karakterisering

Datering: WO I

Type: arbeiderswoningen

Stijl:

Trefwoorden:

Beschrijving

Zes identieke arbeidershuisjes met omheinde, ten dele betegelde voortuintjes en achteruitspringend ten opzichte van de rooilijn. Onderkelderde enkelhuizen van twee traveeën en twee verspringende bouwlagen onder aaneengesloten pannen zadeldaken met de nok parallel aan de straat, geregistreerd op het kadaster in 1914 op voorheen onbebouwde percelen. Eenvoudige lijstgevels geopend door rechthoekige muuropeningen met afgeronde bovenhoeken in bandomlijsting met contrasterende verwerking van witte baksteen bovenaan; ten dele bewaard T-vormig schrijnwerk. Houten kroonlijst op modillons.

■ Kadaster Vlaams-Brabant, mutatieschetsen Drogenbos, afdeling I, 1914/18.

Bron: Kennes H. met medewerking van Daveloose B. 2009: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie Vlaams-Brabant, Gemeente Drogenbos*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen VLB9, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: Kennes Hilde

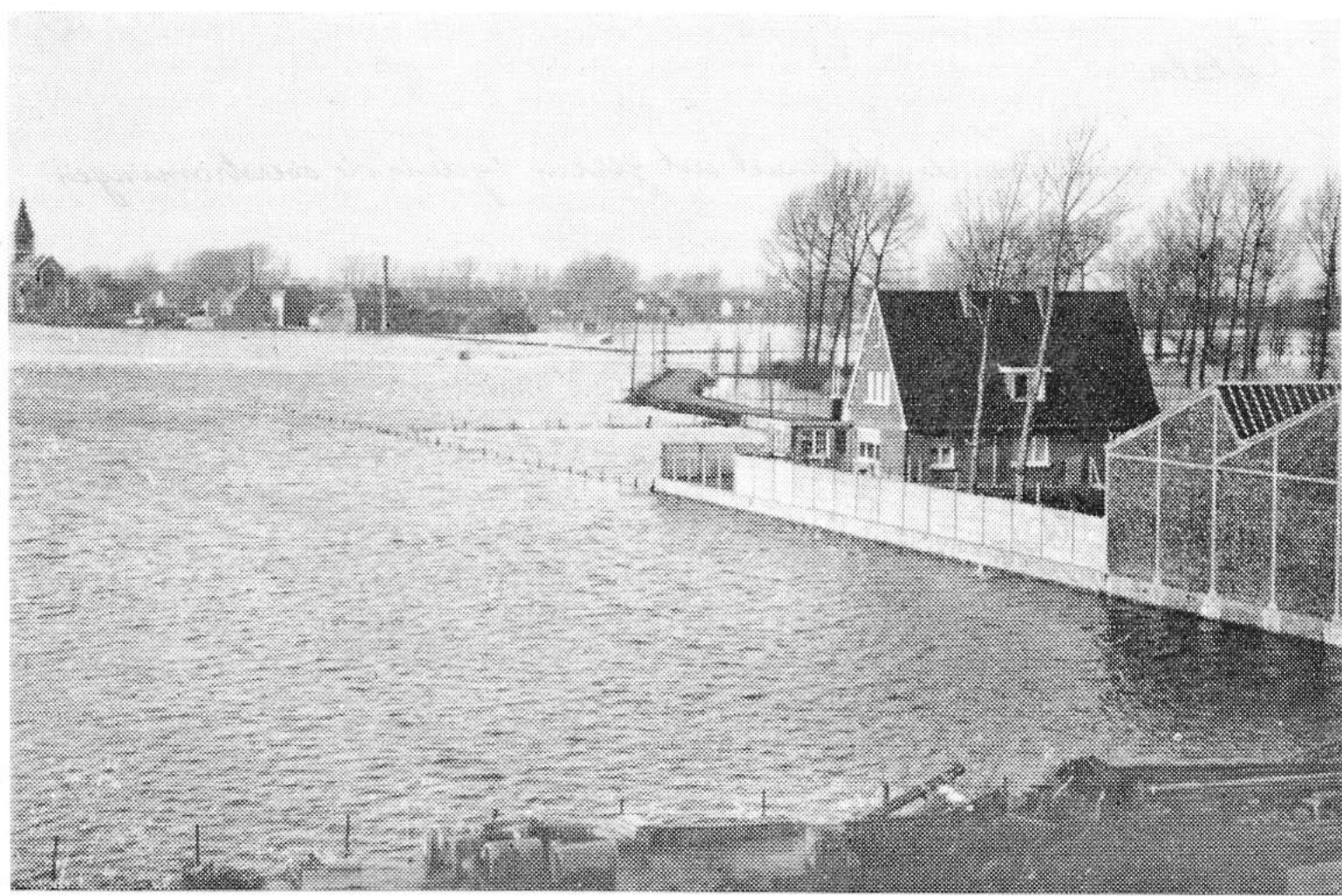
Relaties

■ maakt deel uit van Brouwerijstraat

Catala

De Bempt, van de Mikraal uit gezien, tijdens de overstromingen
van 1939

(Le Bempt vu de la Couture lors des inondations de 1939)

Ruybroeck. De Mastellebrug

RUYSBROECK. - Pont de Mastel N 2

Edit. I. Van Haeren. Ruysbroeck

7. Ruysbroeck Le Pont de Mastel

In de middeleeuwen bestond er reeds een steenweg : Brussel-Ruisbroek, over de Mastellebrug¹⁾, die eertijds ook de « Steynenbrug » heette. Een deel van die steenweg heet nog « Postweg ». Men herkent daarin een weg, die naar de oude postweg van Vlezenbeek over Gaasbeek liep en naar de aloude Dieweg te Ukkel en Boendaal.

De « Mastellebrug », aan de grens met Drogenbos, was eertijds een gevaarlijke plek aan de kronkelende Zenne, vol grachten en beekjes. In 1761 sukkelde Matheus de Windt uit Ruisbroek er het water in, nadat hij « ten huysse van Nicolaes de Coster herbergier in de drij Coningen, daer tsamen met Anthoon Plas sone Dendricx, Jan van Bellinghen ende voormelden de Coster met de caerte gespelt hadde ende aldaer gedroncken eenige pinten bier ».

Pas 24 uur later werd zijn lijk opgehaald met een vis-haak. Dokter Van der Elst uit Stalle constateerde de dood door verdrinking.

Van 1792 af lag er nog een ander brugje over de Zenne, « de Balk » geheten, ook op de grens met Drogenbos, dat de brug overigens onderhield. Omstreeks 1830 werd ze door een overstroming weggespoeld. Drogenbos kon de kosten voor een nieuwe brug niet alleen dragen en stelde aan Ruisbroek voor ze te vernieuwen en de kosten te delen. Ruisbroek wilde daarvan niet weten, met het argument dat de brug alleen voor Drogenbos nodig was. De Gouverneur gaf in 1837 het bevel de brug weder op te bouwen. In 1838 maakte architect Spaak een ontwerp en na nog enig tegenstribbelen gaf Ruisbroek toe. De totale kosten voor de in 1840 voltooide brug beliepen 511,75 fr. Tien jaar later spoelde « de Balk » weer weg.

Hoeven. — De voornaamste landbouwonderneming was vermoedelijk de hoeve van het kasteel Hemelrijk en verder de nog bestaande Zwarte Poort « te weten een pachthof metten huysse, schuere, vleuge... metten vyvere rontsomme ende boomgaerde metten fruytboomen ende andere boomen daeropstaande... geheeten de sweerte poorte (1675). Die gemelde « vijver ofte walle »²⁾ blijven behouden het recht van het lossen van syn water door de meulders wijde als oock het

¹⁾ Zie verklaring blz. 96-97.

Volgens een cijnsboek van Drogenbos uit 1524, bewaard op de Koninklijke Bibliotheek, moesten « alle die pachters van R. jaerlicks geven te Paeschen van het derde van den brugge te onderhouden alle die ghene die wagen hebben elck tsiaers 2 stuyvers ende alle die kerren hebben 1 stuyver ».

²⁾ Die wallen bestaan nog aan drie zijden.

ruymer
den pa
geh. t
(1683)
aldaer
voor 3
een st
achter
hof « 2
gelege
onder
van de
In
huurde
D
de « K
verdro
bodem

N
een in
de gro
genbos
iswaar
R
groots
man w
genhei
de nog
A.C.V.
gema
T
verij v
Rey ir
len. D
30 ha,
Het is
en het
slag h
R
vierho
ger al
triengr

H
herber
meld i

NIEUW KERKHOF.

Bijgebouwen van het
oud kasteel.

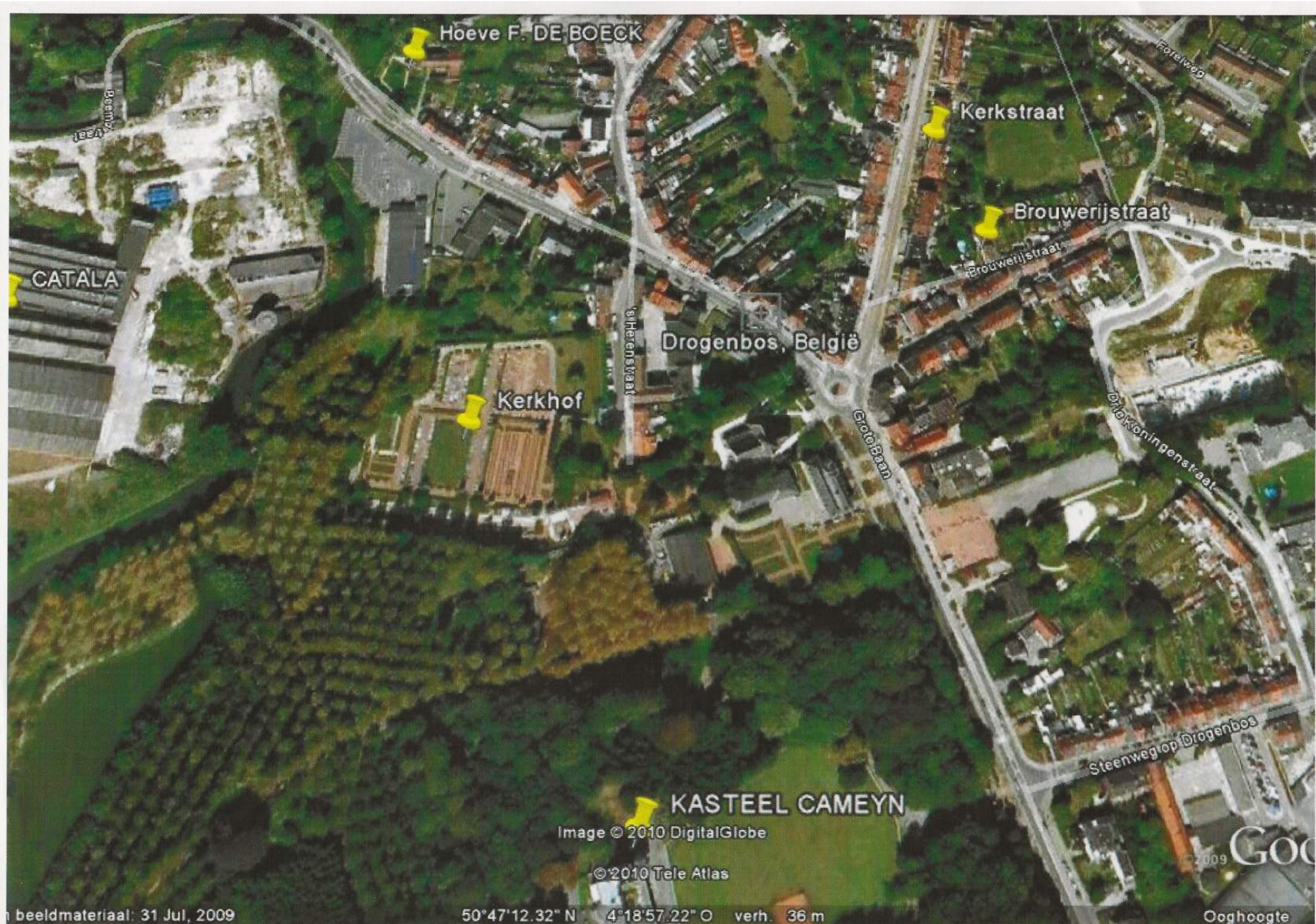

352. amslat 22 Jan IA.

Ter hoogte v/d Boomgaardstraat

Herzjes
Langestr.

Vachtlof "Goovers"

Hoeve F. DE BOECK

Kerkstraat

Brouwerijstraat

CATALA

Drogenbos, België

Kerkhof

KASTEEL CAMEYN

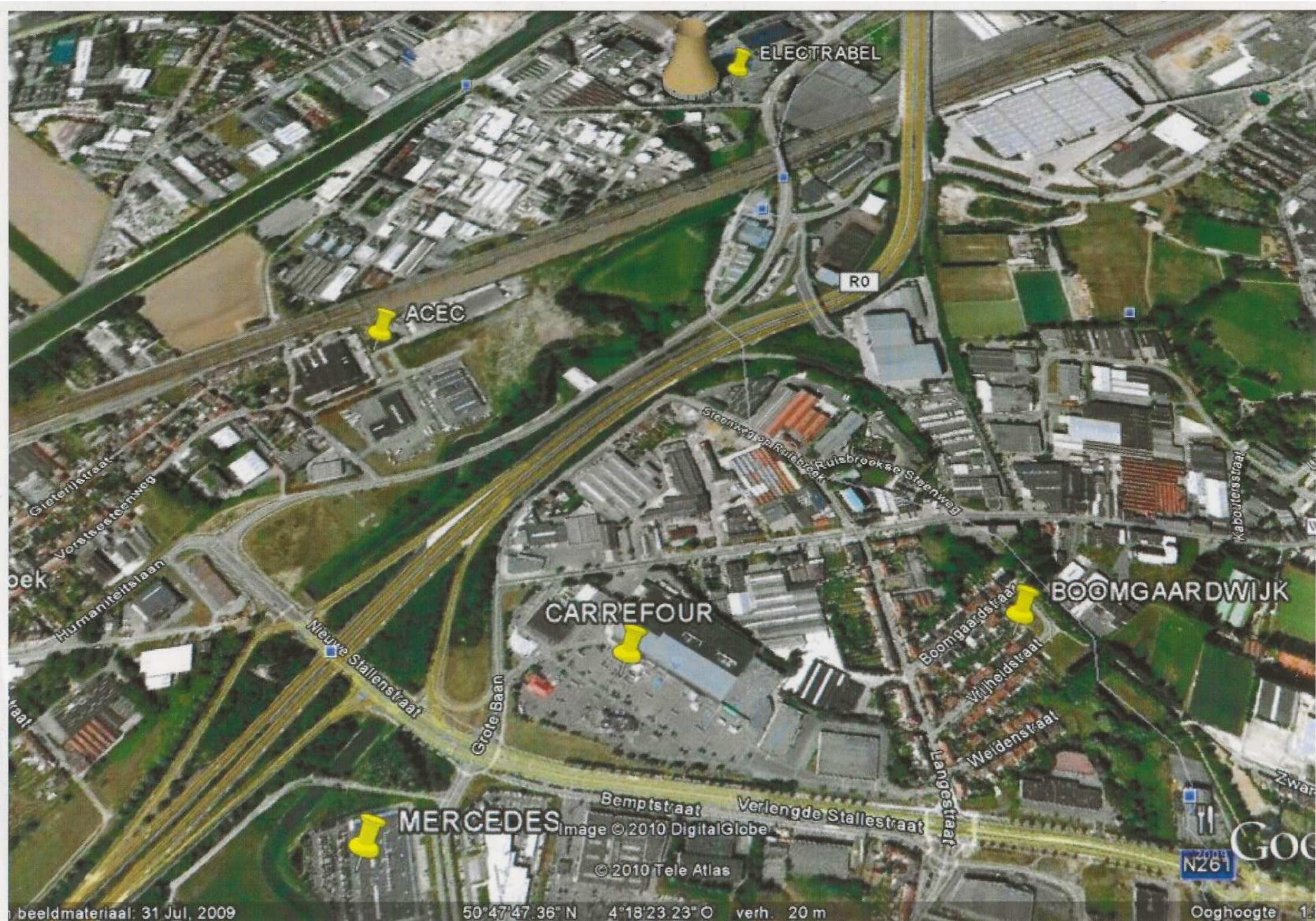
Image © 2010 DigitalGlobe

© 2010 Tele Atlas

beeldmateriaal: 31 Jul, 2009

50°47'12.32" N 4°18'57.22" O verh. 36 m

Ooghoogte

ELECTRABEL

ACEC

CARREFOUR

MERCEDES

BOOMGAARDWIJK

Bemptstraat

Verlengde Stallestraat

Boomgaardsstraat

Vrijheidstraat

Weidenstraat

Langeststraat

Grote Baan

Nieuwe Stallenstraat

Humaniteitslaan

Vorstesteenweg

Gleferilestraat

Bemptstraat

Verlengde Stallestraat

© 2010 Tele Atlas

Image © 2010 DigitalGlobe

NZ61

Google

37/75

-Maison avec sechoir pour fromages- Drogenbos, 1904-

Henri Chittelen

Almourens

TOPONYMICA — BIJDRAGEN EN BOUWSTOFFEN
UITGEGEVEN DOOR DE VLA. TOP. VEREENIGING TE LEUVEN
ONDER LEIDING VAN PROF. DR. H. J. VAN DE WIJER

II, 9

BRABANTSCH PLAATSNAMEN

IX

1942

INST. VLA. TOPONYMIE
LEUVEN

N.V. STANDAARD-BOEKHANDEL
BRUSSEL

BRABANTSCH PLAATSNAMEN

IX

DROGENBOSCH

DOOR

J. LINDEMANS EN C. THEYS

1942

INST. VLA. TOPONYMIE
LEUVEN

N.V. STANDAARD-BOEKHANDEL
BRUSSEL

INLEIDING

Het grondgebied van de gemeente Drogenbosch, in 't kanton Ukkel, bestaat uit een smalle strook grond, 4.000 m. lang, op een kleinste breedte van 150 m. en een grootste van 900 m., van Beersel tot Vorst, langs den rechteroever van de Zenne, zoodat deze er nagenoeg 4 km. loop heeft. Ongeveer in het midden van die strook van amper 248 hectaren oppervlakte, springt een driehoekige spie er van over de Zenne, tot Klein-Bijgaarden (St-Pieters-Leeuw), voorbij het kanaal van Charleroi en den spoorweg naar Halle.

Op het smalste noordelijke uiteinde ligt het grondgebied van Drogenbosch begrensd tusschen de Zenne en een oeroude verkeerbaan (heerweg) van Brussel naar Halle, die de rivier overschrijdt aan de Mastellebrug.

Het zuidelijk gedeelte, dat ietwat breeder is, strekt zich uit tusschen de Zenne en de Fleur- of Zandbeek, een waterloop die de hoge waters van Linkebeek en Beersel opvangt en, bij de Vorster beemden, in de Zenne uitmondt. Een heel stel van kleinere grachten werd aangelegd om het aanvankelijk Zenne-moeras tot vruchtbare beemden te herscheppen, zooals op geheel dezen loop van de Zenne kan waargenomen worden.

Het noordelijk en zuidelijk uiteinde van deze strook werd afgebakend door rechte grenslijnen, evenals de spie op den linker Zenne-oever, dwars door reeds ouder aangelegde akker- of beemdindeelingen. Dit zegt ons dat er iets kunstmatigs en relatief jongs is in het tot stand komen van het afzonderlijk grondgebied van Drogenbosch.

Drogenbosch was inderdaad, tot op 't einde van 't Oud regime, een afhankelijkheid van de parochie Ukkel, en werd, pas in 1798, tot zelfstandige gemeente verheven. Het primitieve Ukkel reikte dus wel tot de Zenne en Drogenbosch was er een uitkant van. Op den linker Zenne-oever (Ruisbroek, St-Pieters-Leeuw) en verder zuidwaarts, op den rechter Zenne-oever (Beersel, Linkebeek, Rode) lag het domein van St-Pieterskerk van Keulen.

Het gebied Drogenbosch dankt zijn ontstaan niet aan het opkomend parochiewezen, maar is een feodale oprichting, die kan opklimmen tot de 11^e eeuw en die blijkbaar bestond in het beheerschen van de Zenne over een gedeelte van haar loop. Het behoorde bij de domeinen van de Berthoud's die zoowat overal in Brabant de waterwegen onder hun macht zochten te verkrijgen.

In het zuidelijk gedeelte van Drogenbosch rijst de bodem op tot een steilen heuvel die, met zijn toppunt van 54 m., hoog boven de vallei uitsteekt (Zenne, 24 naar 20 meter). Deze heuvel was, in oude tijden, geheel beboscht : een uitlooper

van het Zoniënwood. Een gepaste naam daarvoor was *drogen bosch* (*sicca silva*), daar het een verhevenheid was in 't midden van de moerassen. Maar ook deze benaming houdt haar dateering in : de tijden waarop het woord *hout* mondgemeen was zijn voorbij; de plaats heet *bosch* (uit Middellatijn *boscum*, *buscum* = struikgewas). De naam zal dan ook wel niet ouder zijn dan de 10^e of 11^e eeuw.

Aan den voet van dit bosch, denkelijk op de plaats waar we thans nog de kerk vinden, had, omstreeks 1100, de kluizenaar Herman een kapel gebouwd, waar omheen zich eenige boeren kwamen vestigen die, in den loop van de 12^e eeuw, een gedeelte van het bosch rooiden en grachten aanlegden in het moeras dat de *gemeentebeemd* werd. Aldus stellen we ons den oorsprong van het dorpje voor.

Vóór dien tijd zal het er wel een woeste, onbewoonde streek geweest zijn. Wij zullen hier dan ook niet gewagen van Nerviërs, Romeinen, Franken. Er werden trouwens geen oudheidkundige vondsten gedaan, noch uit het steen- of bronstijdsperk, noch uit den Romeinschen of Frankischen tijd. Er zijn geen oude plaatsnamen, als b.v. *-heem-* of *-kouter-*namen.

De eerste bewoners vonden er niet veel anders dan de moerassige laagten langs de Zenne en de Zandbeek. De eerste bedrijvigheid zal dan ook wel bestaan hebben in de schapenteelt die tot in de XVIIe eeuw in zwang bleef. Gaandeweg werden door die schaarsche bevolking de kleine hooger gelegen deelen tusschen de Kattestraat en de kerk en op het Kouwken tot vruchtbaar land herschapen. Tot bij het einde van het Oud regime bestond er in elk geval alleen landbouw en veeteelt.

Het ligt voor de hand dat het overschietend deel van de voortbrengst al vroeg naar de betrekkelijk dichtbij gelegen groote stad op de markt gebracht werd. Die niet zeer groote hoeveelheden werden aangevuld door aankoop, op de markt van Halle, zoodat zich hieruit de boter- en kaashandel ontwikkelde.

De plaatselijke handel was niet noemenswaard. Reeds vroeg echter waren er veel herbergen die Zondags druk bezocht werden door Brusselaars en Ukkelaars vooral.

Toen het nabije Brussel hoofdstad werd en tot groote ontwikkeling kwam en de groote nijverheidsbedrijven zich in de Zennevallei langs kanaal en spoorweg vestigden, nam de bevolking sterk toe, niet in de eerste plaats door eigen geboorteoerschot maar door inwijking. Een treffend beeld daarvan vinden we in het feit dat op de 1294 mannelijke kiezers voor het jaar 1937 er slechts 199 te Drogenbosch zelf geboren werden. Van 546 in 1846 klom de bevolking tot 3522 einde December 1942.

LIJST DER PLAATSNAMEN

1. **Aardebaan.** Zie Heerstraat.
2. **Anderlechtstraat.** Nieuwe straatnaam.
3. **Arm.**
tegens den *casseyde* ofte *arm van Drogenbosch*, G. 1751; op den *harm* ofte *steenwegh*, G. 1752; de *calseyde* van Droogenbosch, G. 1778.
Vertakking naar Drogenbosch van den steenweg Brussel-Alsenberg, aangelegd rondom denzelfden tijd als deze (1741), meer ten gerieve van den kasteelheer dan van de dorpsbewoners, vermits deze « arm » recht op het nieuw kasteel getrokken werd en niet op het dorpscentrum.
4. **Armenweiken.**
opt *armen weycken* in de cattestrate, G. 1619.
Eigendom van den armen of H. Geesttafel.
5. **Balk.**
Le Sommier, 1847.
Voetbrug over de Zenne, tusschen Drogenbosch en Ruisbroek. Zie Top. Ruisbroek, nr. 2.
6. **Beemdstraat.**
het *Bemptstraetken*, G. 1659; *Bempt straet*, Popp, Vdm.
Straat naar de gemeene Zennebeemden.
7. **Beerselstraat.**
de straete die van Bruessele te Bersel werdt gaet geh. de *berselstraete*, G. 1536; de bovenstraete ofte *Beerselstraete*, G. 1722; le chemin royal de Beersle, G. 1724.
Straat van Beersel naar Brussel, over het dorp Drogenbosch, in de 18^e eeuw gedeeltelijk vernietigd door de vergrooing van het kasteelpark.
8. **Begijnweide.**
hofstede metten huysen... gem. geh. de *begeyne weyde* bij Calenvort, G. 1706, 1776.
Eigendom van het Groot Begijnhof van Brussel.
9. **Beleidebeek.**
de *belijbeke*, G. 1724; langst de cammestraete mette hellicht van t' vermaecken van deselve strate ende *beleydebeke*, G. 1734.
Onder « beleiden » van straten, waters, enz. verstond men vroeger het schouwen er van, door de dorpsverheid, om na te gaan of de aanpalende eigenaars deze behoorlijk onderhielden. Daar alle beken aan « beleide » onderworpen waren, kan met dit woord geen bepaalde beek aangeduid zijn. Het gaat hier waarschijnlijk om een *leibeek*, afleidingsgracht.
10. **Berg.**
tegen het geleghe gen. den *berch*, G. 1662; den *bergh*, G. 1721.
11. **Bieshocht.**
hofstadt den *bieshoecht*... lanx de bollebane so verre als den lochten strect, C. 1524; hofstadt... omtrent de Ruysbroeckbrugge gem. geh. den *bieshoecht*, G. 1641; stuck lant bij den *bieshoeck* aen de santbeke lanx den hollen bempt, G. 1628.
Over *hocht*, zie Van Loey, Top. Elsene, nr. 14; de betee-

stichtte, in de kerk van Dr., twee jaarlijksche missen, de eene te doen in de week van St. Niklaasdag; hij bezette daarvoor 3 Rg. op het nabijgelegen Sinter-Klaasblok (nr. 142).

25. **Broekstraat.**

aen de heerstraet oft *brockstraet*, G. 1534.

26. **Brouwerijstraat.**

Nieuwe naam van de oude Kamstraat.

27. **Doelen.**

hofstadt... gelegen tegenover de *doulen*, G. 1674; tegens over de *doelen*, G. 1750, 1760.

Oefenplein voor de leden van het schuttersgild.

28. **Buitenplas.**

velt *buyten plasch* aent vlercken, P. 1531; *Buyten Plas*, Vdm., Popp; aen den *Buytenplas*, Guyot. — *Plas straet*, Vdm., Popp; *Buitenplasstraat*.

Groote partij land en weide, tusschen de Zenne en de Zuun, vooral op het grondgebied van St.-Pieters-Leeuw. Op Ruisbroek, ook op den linker Zenne-oever, ligt een partij weiland geheeten *den Plas* (Top. Ruisb. nr. 126). Te Beersel vindt men den Zitterplas (Top. Beersel nr. 191). Een *plas* duidt hier een staande water aan, overgebleven na een overstroming.

29. **Carnaustre.**

van eenen bloke gel. tegen de *carnaustre* neven de goeden geh. de veleere, C. 1524.

Uit het Romaansch taalgebied alhier ingevoerde naam. Vgl. Aumâtre, Frankrijk (Somme), 1113 Ulmastrum; Nouâtre, ibid. (Ile-et-Vilaine), 1300 Nucastrum, vermeld bij A. Vincent, Toponymie de la France, nrs. 572, 573; Prunâtre, ibid. Somme, aangehaald door Petri, Germ. Volkserbe, bl. 676. In het eerste lid van deze namen is een latijnsche boomnaam te vinden (olm, noteboom, pruimelaar). Zoo ook in ons Carnaustre: *carnus* = hagebeuk. Wij zullen dan dezen plaatsnaam houden voor een synoniem van *Carnoy* = « plaats waar hagebeuk groeit ». Wij kunnen Petri niet volgen in zijn poging om deze samenstellingen op *-âtre* voor Germaansch aan te zien.

30. **Clutinck.**

beempt geh. *den cluetinck* lanx de Fluerebeke, C. 1524.

Wellicht een eigendom van het Brusselsche patriciërs-geslacht Clutinck.

31. **De Bruyckersweg.**

Weg tusschen Zenne en kanaal, genoemd naar de metaaldraadfabriek De Bruycker aldaar.

32. **Deelft.**

op de *deelft*, G. Beersel 1557.

Dialectische vokaalverlenging vóór l + consonant. *Delft* (elders *Dilft*) = plaats waar een *delf* is, een afleiding van *delven*, zooals *gracht* (graft) van *graven*. De plaats is niet nader te bepalen, maar moet slaan op een van de menigvuldige grachten die door de beemden alhier gedolven werden.

33. Donkeren horink.

het straetken naer den *donckeren horinck*, G. 1671; een half bunder lants van de kerck uyt sekere hofstede gen. den *donckeren hoornick*, dinstigh tot het vermeerderen van den anclo (enclos) en hovinge voor den nieuwen bouw (kasteel Arenberg), G. 1721.

Een partij land of beemd, gedeeltelijk door het park van het kasteel ingenomen, bij de vergrooting in de 18^e eeuw. *Horink* = hoek.

34. Dorent.

in de *dorent* bi der vleest, H. 1356, 1406; 18 dw. bempt geh. den *doerent*... tegen de loopende riviere geh. de zynne, G. 1540; den *dorent*, G. 18^e e. passim.

Partij beemd tusschen de Zenne en de Zuun, op Drogenbosch en St.-Pieters-Leeuw. *Dorent* = plaats waar doorn groeit; vaak voorkomend toponiem.

35. Dorpstraat.

de *dorpstrate*, G. 1734, 1750.

36. Driefonteinenlaan. Nieuwe straatnaam.**37. Drieschken.**

aen calevoet op het *drisken* (verkoop van 7 layen teckhoudt), G. 1709.

Pleintje, in den openbaren weg, op de grens Drogenbosch, Ukkel, Linkebeek, Beersel.

38. Driest.

aen de riviere de Zenne... ende aen den *drist*, G. 1744; het terwenweyken tegens seker *driststraete*, G. 1656; weyde, gr. 11 dw., met het geincorporeert *drieststraetken*, G. 1779.

Hetzelfde als Krekeldriesch. De vorm *Driest* is interessant (*driesch* + *-t* suffix; dus : « plaats waar een driesch is » of « waar verschillende driesschen liggen »), omdat hij toelaat het vaak voorkomende toponiem *triest* (*trist*) als een, door assimilatie ontstane samenstelling met *driesch* te verklaren (zie over *Triest*, o. a. Cb. Duyst, I 138 b.).

39. Drij Koningen.

seker huysken gel. in de cattestraete tegens den hof in de *drye koninghen*, G. 1699, 1784.

40. Drij Mastellen.

huys ende herberghe de *drye mastellen*, G. 1671, 1691, 1744.

Herberg bij de brug over de Zenne, bekend als de Mastellebrug (Top. Ruisbr., nr. 105).

41. Droge eind.

opt velt geh. opt *drogehent*, G. 1536.

42. Droogveld.

opt het velt gem. geh. het *drooghvelt*, G. 1771.

43. Dweerbosch.

teghen den *dweerbosch*, C. 1524; tot caelevoet... aen de weyde gen. den *cleynen dweerbosch*, G. 1784.

Ligt op de grens Drogenbosch-Beersel. Te onderscheiden van een ander Dweerbosch op Beersel (Top. Beersel, nr. 47).

44. Eggelhuys, Eggloy.

stuck weyde... ter plaetse geh. den *eggeley*, aen den bempdt geh. den *zennebempt*, G. 1619; het *diggelhuys*, G. 1657; 5 dw. gem.

gen. *d'eggelhuys*, G. 1658; seker bosken... gr. 7 dw. gem. geh. *d'eggelhuys*, G. 1665; sekeren bosch... *het eggelhuys*, G. 1716.

Bosch genaamd naar een vroegeren eigenaar uit het Brusselsch patriciërs geslacht *Eggloy*.

45. Eggergaten.

waeterloop *de Heggergaten* in de Kalevoetstraete, W. 1850; cours d'eau dit *trous de tarière*, W. 1847; *Eggergat*, ruisseau, Mil. K.; verlegging van de *Eggergatbeek* in de Langestraat, W. 1911.

Gracht in de Zennebeemden, zoo geheeten naar de drie geboorde gaten in de schuif van de ark. Dial. *egger* = agger, avegaar (grootte boor, Fr. *tarrière*).

46. Elsen.

5 dw. beempt gen. *het beempdeken van Elssen*, G. 1621, 1700.

Zie Top. Ukkel, nr. 309. Beemd van de abdij ter Kameren, te Elsene (Van Loey).

47. Elst.

5 dw. *lant*... gen. *d'elst*, G. 1636; op *de elst* tegen de zantbeke, G. 1742.

Een gedeelte van de Elst lag op Ukkel (Top. Ukkel, nr. 374).

48. Emile Pathéstraat.

Nieuwe straatnaam voor een groot gedeelte van de oude Heerstraat (1910).

49. Fleurbeek.

4 1/2 dw. beempts gel. ten drogenbossche op de *florembeke* neven den keyenbeempt, H. 1406; aen de *florenbeke*, P. 1420; G. 1557; aen de *fluerbeke*, G. 1533, 1534, 1539; aen de *fleurbeke*, G. 1718, 1724; de *sant* ofte *fleurbeke*, G. 1772. — Van Loey, Top. Ukkel, nr. 303, geeft volgende vormen : rivum dictum *de floernt*, 1310; aen de *floerbeke*, 1440; de *florenbeke*, 1447; de *fluerbeke*, 1530. Wauters, Env. Brux., kent *Floernt*, *Floertbeke* en *Fleurbeke*.

Naam van den ouden benedenloop van de Linkebeek (thans veeleer een zijbeek er van die ontspringt op Dachelberg, Beersel), de grens uitmaakt tusschen Drogenbosch en Ukkel, en uitmondt, in de Zenne, te Vorst, bij de beemden geheeten *Floert*, *Fluert*, *Fleurbempt* (G. 1671). Dit toponiem is afgeleid van den beeknaam *Florenbeke*, op dezelfde wijze als het naburige, op den linker Zenneoever gelegene (hof) ter *Vleest*, van *Vlesenbeke*. Beide zijn samenstellingen met het suffix *-t* en zijn op te vatten als « de plaatsen resp. bij de Florenbeek en de Vlesenbeek ». *Floren-* is een waternaam, dien we o. a. ook aantreffen te Flobecq, Henegouwen (1161 *Florebecca*, 1162 *Florbech*; de Vlaamsche naam van dit dorp, Vloersberg, 1131 *Floresberc*, werd echter ontleend aan den berg op den oever van dezelfde beek), Florebecq (gem. Isières, arr. Aat), Fleurbaix, Pas-de-Calais, Frankrijk (1024 *Florbaix*), Floreffe, prov. Namen, en wellicht Florennes, pr. Namen. De Flou, Wdb. XVI, 653, vermeldt een vaarwater, geheeten *de Vloer* (1252), in Zeeland. Wij kunnen dan, in deze toponiemen, niet het mnl. *vloer*, « platte landstreek » zien, maar veeleer een samenstelling van (water-) *vloed* met suffix *-er* (*-ara* = water). *Florenbeke* zal dan te ontleden zijn als

**Flod-ar-ina-baki*, een opeenstapeling van suffixen, die gewoon zijn in de hydronymie, en die er, op verschillende tijden, moeten bijgekomen zijn. Vergelijk de ontleding van Vlezenbeke : **Fil-is-ina-baki*.

50. **Gaasbeek.**

een block... gel. bij calevoet geh. *gaesbeke*, G. 1603; een huys... gestaen ende getimmerd op een bunder lants gel. achter de capelle van caelvoert gem. geh. *gaesbeckx*, G. 1724.

Naam der gemeente Gaasbeek; het verband met de plaats blijkt niet.

51. **Gemeinenbeemd, Gemeinte.**

in den *gemeynen bempt*, G. 1534; tegens *de gemeynte*, G. 1784.

Zennebeemden van de gemeente Drogenbosch, ook geheeten Grootenbeemd, Koebeemd. Lager af lagen de gemeene beemden van Stalle (den *gemeynen bempt* van Stalle geh. den Keybempt, G. 1718, 1761) en deze van Vorst. Op den overkant vond men de gemeene beemden van Ruisbroek.

52. **Genstweide.**

seker partje bosch genomen uyt de *geynste weyde*, P. 1754.

Weide waar *ginst* (*genista anglica* L.) groeit.

53. **Golden Hope-sstraat.**

Nieuwe straatbenaming, naar den naam van een beroemd renpaard van den heer Wittouck, den naburigen kasteelheer van Klein-Bijgaarden.

54. **Goot.**

huys gel. *op de gote* tegen den dweerbosch, C. 1524; huys ende boomgaert gel. *op de goete*... tusschen den langen lochtene ende de santbeke geh. de fluerbeke, G. 1537; hofstede, coollochten, weyde, metten huyse gem. geh. *de gote*, G. 1675.

Huis genaamd naar een nabijliggende *goot* of duiker.

55. **Greinaard.**

bemptd geh. *den ghreynaert*, G. 1534; weyde gr. 7 dw. gen. *den grijnaert*... aen de Zenne, G. 1711, 1733.

Personificering, met suffix *-aard*, op mnl. *grein*. Wij noteerden, te Beigem, een « weide gen. *de grein* » (Top. nr. 46). Hoe *grein* (= zaadkorrel) een weidenaam geworden is, kunnen we niet verklaren. Zoo er dat Beigemsch toponiem niet was, zouden we onze toevlucht nemen tot een verklaring met *grijnaard*, griener, « iemand die schreit, pruilt of zeurt » en dit als personificering toegepast op een slechte weide; — of wel eenvoudig met den persoonsnaam (een Jacques Grinaert was schepen te Karloo, in 1704; of een familie van dien naam alhier in de 16^e eeuw eigendom bezat kunnen we niet bevestigen).

56. **Groenen boomgaard.**

hofstede met twee huysen... met eenen welbeplanten opstal, gen. geweest synde *den groenen boomgaert*... aen de Fleurbeke... ende de hofstede het bomgat, G. 1760.

57. **Groote baan.**

1837. Naar den Steenweg op Alsenberg.

58. **Grooten beemd.**

Groote bempt, Vdm., 1837, Popp.

De Zennebeemden ten N. W. van het dorp. Zie Gemeinen beemd.

59. **Grooten koning.**

lieu dit *den grooten coninck*, P. 1719. — Zie Koning.

60. **Haanblok.**

sekeren block gen. *het haen block* ende voor desen herbaene,... wycken, met huys ende edificien,... paelende aen sheeren straete gen. de herstraete, ende voorts rommentom de riviere de Senne, G. 1788.

Dit « blok » (beluik) schijnt uit den openbaren weg genomen te zijn (« voor desen herbaene »); het is wellicht de « aard » (hert) gelegen tusschen de straat en de Zenne, recht over de herberg « de Drij Mastellen ». Misschien is de goede spelling *aanblok*?

61. **Halfbunder.**

eenen coop in *het halffbunder*, G. 1659.

62. **Halleweg.** Zie Heerstraat.

63. **Handstraat.**

weyde in *de hantstraete*, G. 1706.

64. **'s Heerenboomgaard.**

bogaert geh. *sheeren bogaert* commende tot achter aen 't steynen huys van den vs. heere, P. 1531.

Boomgaard van het heerenkasteel.

65. **Heerstraat.**

op de zenne ane *de herstrate* jeghen vorster beemde, H. 1356, 1406; aen de *heerstraet* oft brockstraet, G. 1534; aen de *herstraete*... aen de zinne, G. 1711; 5 dw. in de *herstraete*, G. 1744; sheeren straete gen. de *herstraete*, G. 1788; — de *herbaene* gen. den *hallewegh*, G. 1777; de *aerde baene* van Droogenbosch op Brussel... west de riviere de Zenne, G. 1784; — **Keere straet*, Vdm. 1837, Popp; — *rue de Hal*, 1870.

Gedeelte van den ouden heerweg van Halle op Brussel, komende van Ruisbroek over de Eerdbrug of Mastellebrug (een *eerd* of *hert* aldaar, zie Top. Ruisbroek, nrs. 40, 66; van daar de volksetymologische vormen *herstraete* en *aerde baene*). Die vroeger meer belangrijke verkeersweg geraakte in onbruik door het aanleggen van den steenweg Brussel-Halle-Bergen (1704) en, wat Drogenbosch en Beersel betreft, van den Alsenbergischen steenweg (1741).

66. **Heideken.**

seker stuck lant gen. *het eydeken*, G. 1701.

67. **Hembeek.**

hofstadt... groot 3 dw. onder Droogenbosch, gem. geh. den keybempt... paelende langhs de *hembeke*, G. 1700; den keynbempt regenoten de *hembeke*, G. 1672, passim.

De hier bedoelde beek is zonder twijfel de Fleur- of Zandbeek, op de grens Drogenbosch-Ukkel. Het eerste lid van de samenstelling is wellicht mnl. *heyn*, beheining, Brab. dial. ook *heym* en *heyminge*. Dus « de beek die voor heining, afgrenzing dient ».

68. **Hofstad.**

block gen. *de hofstadt*, P. 1531; stuck lants geh. *die hofstadt*, G. 1628, 1715, 1777; 1 dw. lants gel. op *de hofstadt* tegens den nieuwen wegh liggende tegens de mueren van het casteel, G. 1742.

Stuk beloken land, waar vroeger een hof op stond.

69. **Holenbeemd.**

stuck lant bij den bieshoeck aen de santbeke lanx *den holenbempt*, G. 1628.

Uitgeholde beemd (door 't steken van graszoden?).

70. **Hoogen populier.** Zie Populier.

71. **Hooibeemdstraat.**

aender hoyenbempt straete, G. 1694.

72. **Horeken.**

weyde gr. 3 dw. gen. *het horeken* paelende met drij canten aen de riviere ende aen de sinnestraete, G. 1671, 1786; **Torreken*, Vdm., 1837, Popp; het **Toreken*, 1847.

Weide in een bocht (mnl. *horic*, *hornic* = hoek) van de Zenne, waar later een papiermolen opgericht werd.

73. **Horink van Aa.**

3 dw. beempt gel. in *den horinck van Aa* aen de beke aldaer, G. 1651.

Weide in een andere Zennebocht, dicht bij Aa (Anderlecht).

74. **Ijzerstraat.** Nieuwe straatnaam, ter herinnering aan den slag bij den Ijzer.

75. **Jozef Rodtstraat.** Nieuwe straatnaam, genoemd naar een oud-schepen.

76. **Kaakstuk.**

weyde gr. 3 dw., gem. geh. het *cauckstuck*... tusschen de bocx-bemden, G. 1664.

Evenals het volgende een perceel met « kaken » (dial. *caucken*), hooge kanten of barmen.

77. **Kakaard.**

blocxken geh. *den cackaert* aent vlercken, P. 1531.

Personificering, met suffix *-aard*, op *kaak*; zelfde betekenis als *kaakstuk*. Zie Top. Opwijk, nr. 665 en Top. Bekkerzeel, nr. 31.

78. **Kalevoort, Kalevoet.**

hofstede... bij *calevoort* onder Drogenbosch, G. 1538; weyde oft bempt gel. tot *calenvort* bij de capelle aldaer, G. 1650; sekeren boomgaert ofte wijde groot int geheel 2 bunder, gel. onder Beersel bij *Calevoort*, waarop die van Drogenbosch pretendeeren een half bunder te liggen op Drogenbosch, G. 1750.

Gehucht, met kapel, onder Ukkel, bij de grens Drogenbosch - Ukkel - Beersel - Linkebeek. Zie Top. Ukkel, nr. 362 (*Calenvort* 1220) en Top. Beersel, nr. 97. Te verstaan als de « voorde, doorwaadbare plaats bij de kale plek » (Van Loey) of, eenvoudiger, « de kale voorde, waarin de kanten niet met hout bewassen zijn ».

79. **Kammestraat.**

tegen de *cammestraete*, G. 1534 en passim 17^e-18^e eeuw.

Straat van Drogenbosch-dorp naar Ukkel, verkeerdelijk geïdentificeerd door Van Loey (Top. Ukkel, nr. 298) met den Arm of Kassei van Dr. Er was aldaar een *kam* of brouwerij, die reeds verdwenen was in 1700 :

sekere hofstadt met eenen huyse, schuere, stallinghe... gr. 3 dw., onder Droog., gem. geh. den keybempt, voorteyts een *camme* geweest hebbende... paelende langhs de hembeke, G. 1700.

80. **Kammeweide.**

boomgaert ende coolhof geh. *de camweyde* omtrent de kercke, G. 1698; boomgaert ofte weyde gescheyden uyt een meedere plaetse gen. *de cammeweyde*... lancx *de cammestraete*, G. 1723.

Behoorde bij de boven vermelde kam.

81. **Kattestraat.**

de cattestraete, C. 1524 en passim 16^e-18^e eeuw; strate geh. *de catlestade* loopende van de dorpstrate naar de bovenstrate tot aen de beerselstrate, G. 1734; *Katte straet*, Vdm. 1837, Popp. — Aldaar een verciynzing uit den openbaren weg : « terve uytgegeven... een stuck eris... gel. in de *cattestraete* ende genomen uytter gemeyne *cattestraete*... gel. tusschen de goeden etc. tusschen beide eenen burrewech van 6 voeten wijt sijnde... omme daar op te stellen een goet woenhuys van drije gebonten met stallen etc. », C. 1524; later beschreven als volgt : « een hofstadt gr. 5 dw. metten huyse daerop staende, keuckene, fontijne oft borre, met den opstal daeraenliggende met olmen beplant... in de *cattestraete* », G. 1682.

Een *kattestraat* is een straat op een, met palen en teenen vlechtwerk gevestigden aarden opworp (*katte*). Zulk een dijkwerk was noodzakelijk in het gedeelte van de straat omtrent de Zandbeek.

82. **Cauwanstrate.**

de strate geh. *de cauwanstrate* daer men te Beersel weerts gaet, G. 1537.

Zie Kouwken.

83. **Kerkenweiken.**

opt *kercken weyken* tegens breeckmans hof, G. 1619.

84. **Kerkhofstraat.**

aen de *kerckhofstraet*, G. 1707.

85. **Kerkstraat.**

aen de *kerckestraete*, G. 1741, 1758. — Kerkstraat, naam van een in de laatste jaren nieuw aangelegde straat, tegen de Brouwerijstraat.

×. **Klaasblok.** Zie Sinter-Klaasblok.

86. **Klaverenblok.**

sekere weyde gel. uytterst de gemeynte van Vorst gen. *het claeverenblock*, G. 1787; *klaveren block*, Vdm. 1837, Popp.

87. **Kleine fleute.**

sekere hofstede metten huyse... bij de kercke, gem. gen. *de cleyne fleute*, G. 1654, 1698, 1780.

Misschien een dialectische vorm van *vlote*, ondiep kuipje ?

×. **Kleine Koning.** Zie Koning.

88. **Kleine meer.**

de cleyne meire, G. 1724; — het streckken geh. *cleyne meerstraeten*, G. 1536. — Zie Meer.

89. **Koebeemd.**

bempt gem. gen. *coybempt*, G. 1660.

Andere naam van de gemeene Zennebeemden van Drogenbosch.

90. **Koestraat.**

weyde gel. bij de *koyestraete*, G. 1698.

Straat naar den Koebeemd.

91. **Koning.**

1. by *den coninghe*, 1434; by den beempde geh. *den coeninck*, 1440; den *cleynen coeninck*, 1451 (Top. Ukkel, nr. 177); — op den middelwegh van Vorst naer Brussel, wesende de middelste van de drij weyden gem. geh. *de drij coningen*, K. 1712 (plaats onder Vorst); — den *cleynen coninck*... aen de santbeke ende de steertstraete, K. 1544; aen de weyde van Vorst geh. *den clijnen coninck*, G. 1742.

Naam van een driededigen beemd, op de grens Drogenbosch-Ukkel-Vorst. Het verband tusschen naam en plaats is niet klaar.

2. een hofstadt metten bogarde, schueren, stallen ende alle zynen toebehoorten... gem. geh. *den Coninck*, G. 1540; K. 1618.

92. **Kouwken.**

viere stucken in een vergadert zijnde ende is geh. gem. *het cauken*, C. 1524; de goeden geh. *tcauken*, G. 1588; lant gen. *tkouken*, G. 1636; seker stuck, groot 5 dw., geweest sijnde bosch, daernaer bekeert in lant ende daernaer in weyde, ende waer alnu een huys is staende van vijf gebonten... gen. *het cauken*, G. 1731; tegens de gemijnte geh. *het cauken*, G. 1764; de goeden van den heere van Drog. gen. *het cauken*, G. 1761; stuck landt... op *het cauken* paelende aen de beemptstraete, G. 1786; *Kaeke veld*, Vdm. 1837, Popp; *het Kuyken*, 1847; Guyot; thans officieel *Kuiken*. — Het *Caukenbosch*, G. 1731.

De naam geldt thans voor de geheele streek tusschen de Beemdstraat en de Steertstraat; aanvankelijk moet hij echter maar op een klein gedeelte er van toegepast geworden zijn, nl. op den hoek, aan de straat, dichtst bij de Zenne.

De *F l o u*, *Wdb.* VII, 420-427, deelt verschillende toponiemen mede, waarin het woord *kouw* voorkomt. Wij moeten hier niet denken aan den vogelnaam. De *F l o u*, steunende op een tekst van 1720, die luidt als volgt: « daer de *caeu* van tcaesteel gestaen heeft, welcke geplaneert is », meende dat, met dit woord, de « mote » of grondverhevenheid waarop het kasteel werd gebouwd, aangeduid werd. Er bestaat, in onze taal, een woord *kouw*, bijvorm van *kooi* en *kevie*, dat teruggaat op Lat. *cavea*, « groef, holte ». Een groef kan ook « geplaneert » worden, zoodat de tekst van De *F l o u* evengoed met deze beteekenis kan verklaard worden. Misschien was, hier te Drog., ook zulk een kleine gronduitholling; of stond hier misschien de vogelkooi van den heer (een synoniem dan van het veelvuldig voorkomend *vleug*)?

93. **Krekelendriesch.**

den krekelendriesch, G. 1724, 1787, Vdm. 1837.

Partij beemd, te voren woeste, onbebouwde grond (driesch), tusschen de Zenne en de Heerbaan. De samenstelling *krekelendriesch* komt vaak voor in de toponymie.

94. **Lamp.**

weyde, ten deele hof,... met huyse, schuere, stallinghe, wagenhuys... wesende eene herberghe gen. *de lampe*, omtrent de drij koninghen, groot 1 br... paelende... de riviere de Zenne, G. 1784; — le quartier de la *Lampe*, 1870; *La Lampe* ou Halleweg, Guyot.

Naam van een herberg, later wijknaam geworden.

95. **Langenbeemd.**

sekere weyde gen. *den langen bempt*, G. 1666.

96. Langendriesch.

ad triscum dictum *de langendriesch*, 1405 (Top. Ukkel, nr. 176); den *Langhendriesch*, P. 1593, G. 1636; sekere weyde nu in landt bekeert geh. *den langen dries*, groot 3 dw., aen den gemeynen bempt, G. 1724, 1772.

97. Langen lochten.

huys... gel. op de goete... tusschen *den langen lochtene*... ende de santbeke geh. de fleurbeke, G. 1537.

98. Lange straat.

Lange straet, Vdm. 1837, Popp.

99. Lange weide.

7 dw. weyde geh. de *lange weyde*, G. 1715.

100. Langland.

3 dw. weyde geh. *dlancklandt* in de herstrate... tusschen de bockbempden, G. 1628.

101. Langstuk.

3 dw. weyde geh. gem. *het lanckstuck*, G. 1628, 1661. — Waarschijnlijk hetzelfde als voorgaande.

102. Leegen populier. Zie Populier.**103. Leke.**

tot Caelevoet tegens de casseyde paelende... ten tweede aen *de leeke*, ten derde aen de weyde gen. den cleynen dweesbosch, G. 1784.

Met *leke* wordt hier bedoeld een kleine zijgracht van de Linkebeek. *Leke* is een alhier ongewone bijvorm van *laak* (kunstmatige afwateringsgracht).

104. Lijkoop.

br weyde, met huysse, schuer... gen. *de leicupe*, omtrent de drij coninghen, G. 1782.

Leicupe is een dialectische grafie voor *lijkoop*, *lijfkoop*, oudtijds « eetmaal, som gelds, geschenk, bij openbare verkooppingen of andere aangelegenheden door den kooper aangeboden ». Hier : een stuk land dat eens voor « lijfkoop » geëdiend heeft.

105. Lookgat.

een block... gr. 2 br, geh. *d'lockgat*, G. 15^e e.; achter de kercke tusschen de strate alsomen van daer te Beersel waerts gaet in d'een zijde ende de goeden... geh. *d'loocgat* in d'andere, comm. metter derder zijden aen 't klein meerstraetken, C. 1524; mijns heeren van Drog. block geh. 't *logat*, G. 1536; goeden geh. *d'bloetgat*, G. 1638.

Afzonderlijk geheind stuk land (*blok*) bij den toegang (*gat*) van een gemeenschappelijk geheinden of beloken akker (*loke*).

106. Marie Collardstraat.

Nieuwe naam van de Kattestraat, ter eere van de kunstschilderes Marie Collard.

107. Mastellebrug.

de herstraete leydende van Brussel naer de *Mastelle brugge*, G. 1735; Pont dit *Mastelle brugge*, Vdm. 1837, Popp; *le Pont des Mastelles*, 1870; Aen de *Mastellebrugge*, Guyot.

Brug over de Zenne, genaamd naar de herberg « De Drij Mastellen ». Zie Top. Ruisbroek, nr. 105.

108. Meer.

weye... gr. 5 dw., geh. *de Meere*... aan de Meerstraet, G. 1532; *de Mere*, G. 1636.

Afzonderlijk « gemeerd », afgesloten stuk weiland. Zie Top. Ruisbroek, nr. 106. — Er naast lag de Kleine meer (nr. 88).

109. Meerenhof.

van eender idele hofstadt oft weye geh. *den meeren hof*, C. 1524.

110. Meerstraat.

aen de *meerstraete*, P. 1420; huys, metten stalle, coelhove, bo-gaerde... tegen de gemeyne straete daer men te Bersel werdt gaet... tegen de *Meerstraet*, G. 1532.

Straat naar de Meer.

111. Meinigveld.

5 dw. lant opt *meinichvelt* tegens de goeden des goidtshuys van Sevenborre, G. 1629.

Groote partij akkerland, aanvankelijk wel in gemeenschappelijk gebruik (*mein*), op Beersel (Top. nr. 157).

112. Melkhorink.

den *melckhorinck* in den horinck van Aa, G. 1651; een half bunder bempt in den *melckhorinck*, tusschen de fleurbeke... tegens de goeden der cappelrije van Uccle, G. 1654.

Partij beemd, vooral op Ukkel, bij de Fleurbeek. De oudste vorm, door Van Loey (Top. Ukkel, nr. 169) medege-deeld, luidt *melckhouen* (1530). Later werd *melckerinck* (1742, 1787) en *melckerick* (1742) gespeld. Op de militaire kaart leest men *Melckrick* (naam aldaar van de gracht, op Ukkelsch grondgebied, die parallel loopt met de Fleurbeek). De vorm *melckhouen* van 1530 vinden we ook in *Melkauwen*, een plaats te Berlaar-Lier. Het tweede lid van de samenstelling is het bekende *-ouwe* (= beemd bij een water, *Mansion*, Voorn. Bestanddeelen, 125). Wij kunnen het geheel dan verklaren als « beemd die goede melkopbrengst verzekert ». Het suffix *-ouwe*, dat niet meer begrepen werd, werd vervangen door *horink* (uithoek). Wanneer dit laatste ook uit de levende taal verdwenen was, werd het woord verder afgesloten tot *Melkerik*, *Melkriek*.

113. Moernaard.

weyde geh. *den moernaert*, P. 1531.

Persoonsnaam of wel personificatie met suffix *-aard*, op *moer* (turf), en dan « perceel waar turf gestoken werd ».

114. Molenstraat.

1 b^r bempts gel. tusschen de riviere de Senne... ende seker straet-ken gen. *het molenstraetken*, G. 1647.

115. Muisbeemd.

bempt geh. *den muysbempt*, G. 1628.

Misschien hetzelfde als Nijnsbeemd (nr. 120).

116. Neerbeemd.

een stuck erffe lanx den *neerbempt*, G. 1628.

117. Neerweide.

goeden... geh. *neerweye* oft sleebeemt, C. 1524; weyde gem. gen. *de neerweyde*, G. 1650.

118. Nieuwenbosch.

eenen bosch metten houdtwasch ende boomen, haeghen ende heymen,... gen. *den nieuwen bosch*... aen de gemeynte van Droog., G. 1722.

119. Nieuwstraat.

tot het maecken van eene nieuwe straete loopende achter 't casteel naer Beersel, G. 1727; chemin dit *Nieuwe straet*, Vdm. 1727.

120. Nijnsbeemd, Nuisbeemd.

weyde oft bogart... aen een stratken dat ten *nynsbempde* werdt gaet... tegen den sleebroeck, G. 1537; straetken geh. tsleebroekstraetken in den *nuysbempt*, G. 1536.

Gedeelte van Oodsebroek en Oodsrod, oude naam van een streek gelegen op de grens Drog.-Beersel-Ruisbroek, op de Zenne. Zie Top. Beersel nr. 172 (aldaar ook grafieën *Ijsenbroeck*, *Uysbroeck*, enz.) en Top. Ruisbroek nr. 118.

121. Opbijgaarden.

onder die heerlijkheyt van Drog. ter plaetse geh. *Pobbijgaerden*... tegens de senne, streckende hem tegens een straetken dwelck gaet ten molen weerts... ten gemeynen weyen weerts, G. 1621.

Uithoek der gemeente, genaamd naar de nabij gelegen priorij van Klein-Bijgaarden of Opbijgaarden onder St.-Peters-Leeuw (onderscheiden van het verder afgelegen Groot-Bijgaarden, abdij en parochie).

122. Ons Heerstraat.

Hedendaagsche, blinde straat, overblijfsel van de oude Beerselstraat die in het heerlijk goed ingepalmd werd. Volksetymologie uit « 's heeren straat ».

123. Oodsrod.

onder den drogenbosschen int *doetsrot*, H. 1406.

Rod (boschrooijng) in *oodsebroek*. Zie nr. 120 en Top. Ruisbroek nr. 118. — Hier wordt een eigendom aangeduid van St. Jans-Hospitaal van Brussel. Zie Sint-Jansbeemd, nr. 141.

124. Opstal.

den *opstal* van de bijgaersche brugge, G. 1534; eenen *hopstal* gel. aen de beygaerde brugge, G. 1717; — *drève* vulg. *nommée opstalle*, G. 1720.

Opstal heeft hier de beteekenis van « onbebouwde grond » : hier het open pleintje bij de brug en een met boomen beplante toegangsweg tot een hof. Elders is de opstal een uitgestrekte, met gras begroeide, braak liggende grond, gebruikt als gemeenschappelijk weiland.

125. Pelkengat.

aen *pelkengat*, G. 1539.

126. Plankenbosch.

den *planckenbosch*, G. 1633.

127. Ploeggat.

2 br dwelck men heet *dploechgaet*, P. 1531; seker huys metten boomgaert, hof ende lant... gr. 3 br gen. het *ploeggat*... aen het meerstraeten, G. 1616; weyde gen. het *ploeggat*, G. 1198.

Hetzelfde als *lookgat*, zie nr. 105; waarschijnlijk een volksetymologische vervorming van dit woord.

128. Populier.

hofstede metten steenen huys... boomgaert, fruytboomen... gen. *den hoogen popelier*, gr. 2 br 2 dw., deels op Drogenb., deels Beersel... teghens den dagelenbergh ende de goeden geh. *den leegen popelier*, G. 1727, 1770; hofstadt metten steenen huys daer op staende, boomgaert, fruytboomen ende block gen. *den leegen populier*, G. 1770, 1780.

129. Prieme.

geleege geh. *de prieme*, G. 1524; pièce de terre vulg. nommée de hofstadt (10 journ.) tenant... au verger suivant aussy nommé *thof te Prieme*... au grand chemin de Beersel... joindant le fossé dudit seigneur, G. 1720; den boomgaerd van don Santander de San Juan... daer het *hof te Priem* gestaen heeft, G. 1721.

Verdwenen hof, ingepalmd in de hovingen van het kasteel, genoemd naar een geslacht *Priem*.

130. Quattroe.

huys metten bogaert, coolhof... boven tegen de weyde geh. *de quattroe*, G. 1538; bogart ende huys... daer eenen borre inne staet geh. steenrot... aen de erve geh. *de quatten*, G. 1538.

Een verplaatst Waalsch toponiem *quatrou*? En dan uit Lat. *quadrivium* (carrefour) zooals Quaroux, Quareux? of eenvoudig *quat' trous* (vier gaten)?

131. Reinvaan.

5 dw. beemts geh. den *reynvane* aen den vorster beemt, C. 1524; hofstadt metten huys etc. gem. geh. den *reynbaert* alias de gothe, G. 1647; seker gelege metten huys gen. *Reybart* ofte op de Ghote, G. 1759; huys... gem. gen. *den rey bath* ofte op de gote... paelende aen de fleurbeke, G. 1762; den *Reynvaert*, G. 1793; *Ryn vaert*, Vdm. 1837; *Reynvaerd*, 1870.

Reynvaert (dialectisch voor *reinevaar*, plant) en *reynbaert* zijn volksetymologische vervormingen van Mnl. *reinvane* (dezelfde plant), gewoonlijk verklaard als een samenstelling van *rein* (akkergrens) en *vaan* (vlag, wegens den hoogen groei van deze planten, bekroond met schitterend gele bloemtuilen). — Vgl. echter *vaanput*, Top. Ruisbroek, nr. 155.

132. Roost.

bempt gel. in den stert tegen den bempt geh. *den roost*, G. 1534; stuck erfs dat een boechs geweest is ende nu uytgeroyt... gel. in den stert tusschen de strate ende den bempt die men heet *den roest*, G. 1536.

Plaats waar *roos* (= riet) groeit. Zeer verspreid toponiem. Zie Top. Opwijk, nr. 1255; Top. Beert, nr. 113.

133. Roostgracht.

over de *roystgracht* tegens den gemeynen gracht, G. 1700.

134. Ruisbroekbrug.

bij de *Ruisbroeckbrugge*, G. 1647.
Hetzelfde als Mastellebrug.

135. Schapenbocht.

Schaepenbucht, Vdm. 1837; prairie dite *den Schapenboucks* à la Heerestraet, G. 1834.

Bocht (ingesloten ruimte) voor schapen.

136. Schavei.

een half br lants opt *Schaewaey* oft *Schaewege*, G. 1664.

Waarschijnlijk volksetymologische vervormingen van *schavei* (steengroef). Zie Top. Beersel, nr. 209.

137. Scheut.

hofstede... aen de *scuete*, tusschen de strate te beersel weert, G. 1524; weyde... bij de kercke gen. *den Scheut*, G. 1734, 1776; — in de *Scheutstraete*, G. 1603.

Dial. vorm van *schoot*, *shot*, *schut* (afsluiting, schutting).

138. Schoonbeuk.

weyde groot 3 dw. gen. *schoonbueck*... tegen de Zenne, G. 1712. Weide genaamd naar een boom.

139. Schodsaard.

bempt gel. op de Senne geh. *den scoetsart*, G. 15^e eeuw; *den scotssaert*, G. 1524.

Personificatie, met suffix *-aard*, op schods (scheef); dus : « het scheeve perceel ».

140. Schutstraat.

aen de *scutstraat*, P. 1531; aen de *Schielstrate*, P. 1618; bij de *schuistraete*, G. 1722, 1754.

141. Sint-Jansbeemd.

aen een cleyn straetken gaende naer *Sint Jans beempt*... tegens de goeden geh. d'bloetgat, G. 1638, 1664; bempt gen. *Sint Jans bempt*, G. 1763.

Beemd, eigendom van St. Jans-Hospitaal van Brussel. Zie Oodsrod, nr. 123.

142. Sinterklaasblok.

Jan Breckmans block geh. *Sinter Claes block*... tegen tswerte block, G. 1531; aen de bovenstraet ofte beerselstraet... tegen het *Claes-block*, G. 1759, 1791.

Fondatiegoed van missen op St. Niklaasdag, door Jan Breckmans gesticht. Zie Breeckmanshof, nr. 24.

143. Sinterklaasdagwand.

(perceel) geheeten *Sinter Claes dachwant*, C. 1524.

Hetzelfde als nr. 142 of een ander goed van dezelfde fondatie. Guyot vermeldt een buurt geh. « aen de St. Nicolas ».

144. Sleeuwbeemd, Sleeuwbroek.

beempt geh. *den sleebeempt*, C. 1524; beemde gel. in *den sleebrouck*, C. 1524; tegen *tslebroeck*, C. 1524; een stratken dat ten nijnsbempde wert gaet ende tegen *sleebroek*, G. 1537; 3 1/2 dw. geh. *sleeuwbeempt* ofte *sleeuwbroeck*, G. 1679, G. 1744; weyde geh. *den sleebeempt*, G. 1719.

Broekland in Oodsebroek, tusschen den berg van Drog. en de Zenne. — Het eerste lid is niet *slee* (pruim), maar veel-eer *sleeuw* (wrang, zuur). Dus een synoniem van « zuurbeemd ».

145. Sleeuwbroekstraat, Sleeuwstraat.

bempt in de catterstraete... aent straetken geh. *tsleebroekstraetken*, G. 1536; weyde... aen de catterstraete ende het *sleeuwstraetken*, G. 1718; het *sleeuwstraetken*, met het onderhoudt van den plancke ende hantheeve liggende over de fleurbeke, G. 1758.

Straatje (thans verdwenen en opgenomen in het kasteelpark?) loopende van de Kattestraat naar het Sleeuwbroek.

146. Slinkaard.

3 dw. lants langs den Armen van Vorst geh. *den slinckaert*, te-

ghen sheeren straete gaende van Drog. naer Calevoet, G. 1652, 1689; boomgaert geh. *den slinckaert*, G. 1706.

Personificatie met suffix *-aard* : « het slinke (linker) perceel ».

146bis. **Spiegel, Spiegelbosch.**

11 dw. gel. tusschen de goeden geh. *den spiegel*, C. 1524; een dw. gel. te kercke werts dat men heet *spiegelbosch* stuyckende aen eenen herselere ter catterstraete werts, P. 1531.

Vaak voorkomend toponiem waarvan de juiste beteekenis niet bekend is. Misschien « vlakke, vierkante ruimte » ?

147. **Steenenbrug.**

ter plaetse gem. geh. *de steene brugge*, G. 1694.

148. **Steenrod.**

huys in de catterstraete daer. eenen borre inne staet geh. *den steenrot*, G. 1537.

Rod (boschrooïing) waar steen « gepoeld » werd. Zie Schavei, nr. 136.

149. **Steert.**

een half boender lants gel. in *den stert*, G. 15^e e.; een weyden... gel. in *den stert*, tusschen de *sterstraete*... metten eenen hoerynck tegens den bempt die men heet den roest, G. 1536; erf dat een boechs geweest is ende nu uytgeroyt gel. in *den stert*, G. 1536; stuck weyde geh. *den steert*, G. 1700.

Partij land en weide. In plaatsnamen beteekent *steerti*, het achtereinde, het staartstuk van een bepaalde ruimte (akker- of weiland). Hier : het uiteinde van de Zennebeemden. Zie Top. Ukkel, nr. 307.

150. **Steertbeemd, Steertbroek.**

int *steertbroeck*, G. 1622; seker stuck wisselbempt gel. op den *sterbempt*, G. 1666.

151. **Steertstraat.**

de *stertstraete*, G. 1536; van eender weye ende es nu nieuwen broeck tusschen de *steertstraete* etc., C. 1524; het eerste bosken aen de *steertstrate*, G. 1631; de straete gem. gen. *de steertsstraete*, komende van de dorpen van Droogenbosch en Biersel, loopende naer de kayen kempt, G. 1696; aen de *steertstraete*, G. 1666, 1751, 1770, 1780; de *steenstraete*, G. 1758, 1780; Steert straet, Vdm. 1837; rechtlegging van de *Steertsterstraat*, G. 1913. — Heet nu *Sterstraat* en *rue de l'Etoile* !

Straat naar den Steert.

152. **Steevaard.**

paelende de catterstraete ende met der lancxter zyden tegen *den steewart*, G. 1534, 1538; een weyde gen. *den steynwaert*, G. 1783.

Personificatie met suffix *-aard* op Mnl. *steve* (zwakke graad van *stijf*, vgl. *stevig*). De beteekenis is wellicht : « stevige plaats » of « stijve grond » ?

153. **Sterstraat.**

Huidige naam van de Steertstraat (volksetymologie).

154. **Stichelgat.**

boven het *stichelgat*, G. 1731, 1755, 1770, 1780, 1783.

Toegang tot een veld, afgesperd met een *stichel* (balie).

155. **Takaard.**

9 dw. bempts... gem. geh. *den tackaert*, — *den tacaert*, — *den taccart*, G. 1651, 1660, 1663.

Personificatie met suffix *-aard* op *tak* : « het perceel begroeid of omzoomd met takhout », of « het perceel met vertakkingen » ? Vgl. ook volgend nr.

156. **Takkerdek.**

blocxken gel. daer men van Beersel te Bruessel werts gaet geh. *tackerdeck*, P. 1531.

Misschien te identificeeren met voorgaand nr.? *Takker* vertoont den dialectischen meervoudsvorm *takkeren*. *Dek* verschijnt in plaatsnamen met de beteekenis van « dicht overgroeid bosch » (vgl. Fransch *couvert*). Zie Top. Beersel, nr. 33 *Dekt*.

157. **Terweweiken.**

het *terwen weycken*, — het *terwe wijken*, G. 1660, 1674.

158. **Tichelgelege.**

weyde gel. in de Scheutstraete geh. *het tichelgelege*, G. 1603; lant met huys gem. gen. *tichels*, G. 1677; 3 dw... geh. *tichelsgelegen*, G. 1715.

Oude tegelbakkerij.

159. **Tiendagwanden.**

de weyde gen. *de thien dachwanden*, G. 1756.

✕. **Torreken.** Zie Horeken, nr. 72.

160. **Trouwant.**

beemd gr. 3 dw. geh. *den trauwant* aen tcleyn meerken, C. 1524; chyns geh. *den trawant* groot 3 dw. tegen de Senne, G. 1689; 3 dw. weyde ofte bempts metten boomgewas... gem. gen. *den trouwant*... comende aen de riviere de zenne, G. 1785.

Personificatie : « het perceel van een trawant ». *Trouwant* kan een familienaam zijn (vgl. Jan Truwant, leenman te Tervuren, in 1389, Bolsée); kan ook een gem. zelfst. nw. zijn, hier waarschijnlijk met de beteekenis van oudfransch *truand* : « cijsplichtige ».

161. **Trossaard.**

block geh. *den trossaert*, P. 1531.

Nog een personificatie op *-aard*.

Vgl. Top. Opwijk, nr. 329, meersch geh. *den drossart* (1541).

162. **Treeft.**

een bogardeken dwelck nu bekeert is tot wynnende lant gem. geh. *den treeft*... aen de berselstraete, G. 1536.

Treeft = driepikkel. De treeft, te Strombeek, is een groot driehoekig stuk land (zie *Eigen Schoon*, XIV, bl. 56).

163. **Tweebunder.**

een weycken gem. gen. het kerkenweyken... tegens die *twee bunder*, G. 1619.

164. **Vaartlaan.**

Weg aan weerszijden van het kanaal Brussel-Charleroi.

165. **Velenbeemd.**

een weydeken gel. in den stert... tegen den *veelenbeempt*, G. 1536; 5 b^r naergras ofte tommaert... gen. *den velenbempt*... achter den bieshocht, G. 1724.

Het eerste lid is waarschijnlijk dial. *veel* = vaal, valuw.

166. Veleere.

blok gel. tegen de carnaustre neven de goeden geh. *de veleere*, C. 1524.

Misschien ook een Romaansche gemigreerde naam, zooals *carnaustre*, en dan wellicht een *villers*? Zooniet een persoonificatie : naam van een eigenaar, *de Veleere* = de Vedelaar?

167. Verberd gelege.

hofstadt dair voertijden huysinghe op gestaen heeft ende naerderhant afgebrant, wesende jegenwoordelijck eenen boemgaert metten fruytboomen, houtgewasse... gem. gen. *tverbert gelege*... gr. 1 dw. 55 r... tegen de Berselstraete... ende het Kerkckstraetken, G. 1656.

Verbrand geleeg, afgebrand huis. Mnl. *verbernen* = verbranden.

168. Venijneveld.

Venyne Veld, Vdm. 1837; Venijne weg, 1832. Alleen aldaar.

Bouwland bij het dorp. Waarschijnlijk een corrupte grafie?

169. Verrebeemd.

weyde gen. *den grooten ende den kleynen verre bempt*, gel. omtrent de drij koninghen, G. 1724.

Misschien hetzelfde als Velenbeemd (nr. 165).

170. Vlierken.

velt geh. den buyten plasch *aent vlerken*, int goet van die van Sinte Helena (Alena)... scheyden soude op eenen kerselere staende opt goet van Sint Jans (-gasthuis van Brussel), in den horick boven den mergelputte, commende soe op den vs. *vlierstruyck*... den vs. kerselere tot op eenen ouden meer staende op de vorrele van de grecht te Leeuwerts... hem neer werts recht streckende tot op eenen anderen meer staende opt beddewater van Mr. Jer. van den Hamme, P. 1531.

Vlierstruik als grensboom.

171. Vorsterbeemd.

op *veusterbempt*, G. 1653.

Beemd, op de Zenne, van de gemeente Vorst.

172. Vrankbeemd.

den grooten vranx bempt, — *den cleenen vr. b.*, C. 1524.

Beemd eigendom geweest van den man geheeten Vrank.

173. Vrijheidsstraat.

Hedendaagsche nieuwe straat.

174. Waalsche straat.

boven Calevoirt op *de Waalsche strate*, P. 1619, G. 1716.

Nu Steenweg op Alsenberg.

175. Weidestraat.

Hedendaagsche nieuwe straat.

176. Welkom.

seker huys, eerteyts twee huysen geweest sijnde, gen. *den willecom*, gel. ten deele onder Droogenbosch, onder Beersel ende Linckebeke, tot Caelevoet, paelende... van voren de casseyde van Alsenbergh, ten tweede de leeke, ten derde de weyde gen. den cleynen dweesbosch G. 1784.

177. Wijckmansblok.

het *wijckmans block*, P. 1531.

Een Peeter Wyckman, « wisselere », wordt vermeld in 1524.

178. Winterbeek.

hofstede metten boomgaert, gen. *Wintersbecx gelege*, G. 1697; hoistede gen. *Winterbecx*, G. 1715.
Familienaam van Winterbeke.

179. Wijtheienbeemd.

stuck bogarts... gr. 1 dw... gen. *den wijtheyen bempt*, G. 1536; een huys metter cammen enz. tegen eenen bempt geh. *wijtheyen bempt*, G. 1538; aen den *witheybempt*, G. 1733, 1781; *den witheyenbempt*, G. 1781.

180. Witte Hoedstraat.

Straat loopende naar den Steenweg van Vorst, geheeten naar een vroegere hoedenfabriek aldaar.

181. Zandbeek.

aen *de zantbeke*, C. 1524; aen *de santbeke*, G. 1537, 1724, 1773; *de Sant* ofte *Fleurbeke*, G. 1772.

Zie Top. Ukkel, nr. 303, citaten uit de 15^e eeuw. Andere naam van de Fleurbeek.

182. Zenne.

loopende riviere geh. *de zynne*, G. 1540 en passim; *de zenne*, passim.

183. Zenne.

sekeren boomgaert, met eenen blocke daer aen gelegen, waerop een huys placht te staen, gr. 2 br., gem. geh. *de zenne*, G. 1715.

184. Zennebeemd.

den *sennen beempt*, C. 1524; den *zennebempt* tot aen den velenbempt, P. 1593; bempt geh. *den zennebeempt* paelende aen de steertstrate, G. 1700.

185. Zennebekestraat.

den gemeynen bempt... tegens *de zennebekestraete*, G. 1753.

186. Zennestraat.

de zennestraete, G. 1752; aen *de Sinnestraete*, G. 1786.
Straat aan de Zenne.

187. Zevenbeemden.

duo jornalia... prati... situm in parochia de Uccle subtus loco dicto den droogenbossche, in loco dicto *zevenbempde*, P. 1374.

188. Zieken.

hofstadt met den huysen enz.... in de cattestraete... aen de goederen nu gen. *het sicken*, G. 1715; besloten blocxken lant geh. *het sickens*, G. 1752, 1778.

Een oud ziekenhuis (pesthuis)?

189. Ziekenweide.

hofstede enz... tegens *de cammestraete*... lanxhenen het goet... *de sicke weyde*, G. 1739.

190. Zijdenbeemd.

gemeynen bempt geh. *den sijdenbempt*, G. 1534.

191. Ziksebrug.

van den zennecante twee scree van den watere tot aen Willem Crokaerts weyen streckende lanx neder totter *susztenbrugge*, C. 1524; de groote *seste brugge* op de *zenne*, — de *cleyn sestebrugge*, G. 1695.

Een ophaalbrug op de Zenne, brug waarvan de wip (*zikse*) opgehaald wordt om schepen door te laten.

192. **Zurendriesch.**

wijde gen. *den surendries...* gr. 7 dw... gel. op de herstraete, G. 1783.

193. **Zwardbroek.**

onder den drogenbossche nevent *swertbroec*, H. 1406; aen de zenne int *zwertbroeck*, L. 1486; d'*overste swertbroeck*, C. 1524; op het *sweertbroek*, P. 1531; in het *swertbroeck*, G. 1724, 1778.

Het eerste lid is *zward* (zwoord, zwoerd), « graskant », « met gras begroeid stuk ».

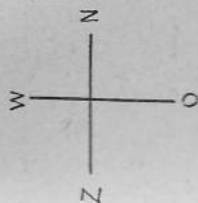
GEBRUIKTE AFKORTINGEN
IN DE LIJST DER PLAATSNAMEN

- C. = Cijnsboek 1524.
G. = Schepengriffie, Alg. Rijksarchief, Brussel.
H. = Landboeken van St. Jans-Hospitaal, Arch. v. d. Openbaren Onderstand, Brussel.
P. = Parochiaal archief.
Popp = Kadastrale kaart van Popp ($\pm$ 1860).
Vdm. = Idem, Ph. van de Maele (1836).
Cb. Duyst = J. Lindemans en E. van der Linden, Het Cijnsboek van Duyst, Vl. Top. Ver., Toponymica III (1931).
Top. Beersel = J. Lindemans, Brabantsche Plaatsnamen V, Beersel (1935).
Top. Beigem = Id., VII, Beigem (1937).
Top. Bekkerzeel = Id., VIII, Bekkerzeel (1940).
Top. Opwijk = Id., Toponymie v. Opwijk, Vla. Top. Ver. (1930).
Top. Ruisbroek = J. Lindemans en C. Theys, Plaatsnamen te Ruisbroek (1940).
Top. Elsene; Top. Ukkel = A. van Loey, Studie over de Nederlandsche plaatsnamen in de gemeenten Elsene en Ukkel (1931).
De Flou, Wdb. = K. de Flou, Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen.
Mansion, Voorn. Best. = J. Mansion, Voornaamste bestanddeelen der Vlaamsche Plaatsnamen (1935).
Wauters, Env. Brux. = Alph. Wauters, Histoire des Environs de Bruxelles (1855).

VOLGENS PH VANDERMAELEN 1837

VOLGENS PH VANDERMAELEN 1837

S: PIETERS-LEEUW

DROGENBOS

PRENTBRIEFKAARTEN

CARTES POSTALES

REEKS - SERIE 2

DROGENBOS

PRENTBRIEFKAARTEN

CARTES POSTALES

REEKS - SERIE 1

DROGENBOS

PRENTBRIEFKAARTEN

CARTES POSTALES

REEKS - SERIE 4

DROGENBOS

PRENTBRIEFKAARTEN

CARTES POSTALES

REEKS - SERIE 3

Inhoudstafel Omslag 109 Dorpsuitzicht Evolutie

- 1 Brief van rijksdienst voor landschapszorg baar college ivm 3 linden (1983)
- 2 Franstalig artikel Drogenbos avant 1914 (jaar en auteur onbekend)
- 3 Artikel ivm werken Grote Baan (2015)
- 4 Splitsing Sterstraat Grote Baan begin 20ste eeuw
- 5 Fotocopie tekening Brouwerijstraat (jaar onbekend)
- 6 2 foto's van huisje Grote Baan (huidig kruispunt Beersellaan) (ongeveer 1940) + 's Heerenstraatje
- 7 Hoek Ijzerstraat Grote Baan 2016
- 8 Bosstraat ter hoogte van nr 46 (Familie Buchet à (1965)
- 9 Aanleg Verlengde Stallestraat (ongeveer 1970)
- 13 Nota's van E.H. Debremaeker

Inhoudstafel Omslag 63 Interviews van inwoners van Drogenbos

1. Op stap met Leopold Van Loo (Kaaskrabber januari 2011)
2. Gesprek met André Lermينياux, voorzitter van cultuurraad (Sept 2003)
3. Op stap met Frans Van Mieghem
4. Interview met Jacques Deleener

Op stap met Leopold van Loo

Op stap gaan met Leopold van Loo is een heuse ervaring. Deze kranige 83-jarige man woont vandaag in de Langestraat 26 in Drogenbos, maar maakte in zijn leven een hele odyssee mee langs verschillende verblijfplaatsen, eerst buiten en dan in onze gemeente. Zijn vier kinderen zijn hier opgegroeid en opgevoed. Een verhaal van een boeiend leven in een sterk veranderende wereld.

'Ik ben geboren in Ruisbroek in de Fabriekstraat 26 op 3 november 1927, dezelfde dag als koning Leopold III. Ik ben wel geen koning en dus hebben anderen niet voor mij moeten werken. Ik heb het zelf moeten doen', begint Leopold. 'Tot mijn zesde ben ik bij mijn grootmoeder opgevoed, waarna ik naar Zevekoten werd gestuurd, bij de zusters, om de lagere school af te maken. Toen ik bijna twaalf jaar was, stuurden ze mij naar de vakschool bij de broeders in Herentals, waar ik het vak van kleermaker leerde. Op mijn zestiende was ik afgestudeerd en had ik mijn diploma van kleermaker. Het was oorlog. Wie geen werk had, werd aangehouden om te gaan werken in Duitsland. Daarom ben ik naar de Ardennen gevlucht. Eerst naar de streek van La Roche. Ik ging er werken op een boerderij boven op een

berg. De Duitsers deden daar maandelijks controle en waar twee jongens op een boerderij waren, werd er één opgepakt en naar Duitsland gevoerd. Toen ben ik naar Ciney gevlucht. Weer op een boerderij, deze keer een kasteelhoeve.'

Als er in de winter geen werk was op het veld, maakte Leopold kleren, waardoor hij een aardige cent verdiende. 'De boerenvrouwen hadden drie schorten: een witte voor de feesten, een grijze om te werken en een zwarte voor plechtigheden en om naar de mis te gaan', herinnert hij zich. 'Als brave jongen die opgevoed was bij de paters en nonnetjes, was het altijd moeilijk om de maat te nemen van de kleren, vooral omdat de dames nog geen bh droegen. Hun onderbroeken hadden pijpen, maar met een split in het

midden, zodat ze zich maar hoefden neer te zetten als zij naar het toilet moesten.'

De schaduwzijde van de industrialisering

'In 1947 kon ik terug naar Ruisbroek, op vraag van mijn grootmoeder, om hier verder als kleermaker te werken, maar op twee jaar tijd veranderde er veel: grote kledingfabrieken ontstonden, waar de kleermakers van 's ochtends tot 's avonds hetzelfde bandwerk moesten doen en dat trok mij helemaal niet aan. Denk maar aan de bekendste van Brussel, Michiels in de Hoogstraat. Ik werd dus werkloos.'

Leopold was de oudste van vijf jongens en werd vrijgesteld van de legerdienst, maar op zijn vraag mocht hij naar het leger in plaats van zijn broers, omdat

hij er een beroep wilde leren. 'Ik heb er dan ook drie diploma's gehaald: mechanicien, kraanwerker en vrachtwagenbestuurder. Na mijn dienst heeft de kapitein van het leger mij een plaats bezorgd als mechanicien bij 'Taxis Verts'. Dat bedrijf was van de burgemeester van Brussel, die twee jaar later overleed en stopte met het bedrijf. Ik stond weer op straat. Toen vond ik werk bij Michelin in Sint-Pieters-Leeuw, als mechanicus. Ik heb geluk gehad: ik heb daar goed mijn boterham verdiend en mijn vier kinderen een goede opvoeding kunnen geven. Vanaf mijn drieëntwintigste tot mijn pensioen op 65 heb ik daar gewerkt. Ik werd gevraagd om mij kandidaat te stellen als syndicaal afgevaardigde en ik werd verkozen, omdat ik twee jaar lang cursussen over syndicale werking en politiek had gevolgd. Eerst werd ik verkozen voor het ACV, maar ik was te 'revolutionair' voor hen en ik ben dan maar overgestapt naar het ABVV, dat toen iets vooruitstrevender was.'

Romantiek in café Welkom

In 1953 leerde Leopold zijn vrouw kennen in Drogenbos. 'Wij waren met 19 vrienden uit Drogenbos en Ruisbroek en gingen elke week uit dansen. In alle cafés van Drogenbos of Ruisbroek kon je toen nog op zaterdagavond dansen. Regelmatig kwamen we bij Belleke en haar dochter Louisa in café Welkom op de hoek van de Marie Collartstraat en de Grote Baan. Daar heb ik mijn vrouw Germaine Raes leren kennen. We zijn getrouwd op 31 december 1955. Dat was opzettelijk, want zo vergaten we onze trouwdatum niet.

We gingen eerst in de Sterstraat 35 wonen, boven een fietswinkel die zowat de sponsor en de mechanicien was van de gebroeders Claessens die toen wielrenners waren. Het was een klein appartementje en doordat we kinderen kregen, werd het al snel te klein. Toen zijn we verhuisd naar een appartement naast de Cher Ami, toen eigendom van de familie Descotte. Onder het podium van de feestzaal was toen onze badkamer. Mijn vrouw was de enige van vijf zussen die kinderen had en de familie drong aan om peter en meter te kunnen zijn en mijn vrouw gaf toe. Dus ik moest maar volgen. Wij hadden twee jongens en verlangden naar meisjes. Daarom werd raad gevraagd aan dokter Deprèter, die woonde op de

hoek van de Grote Baan en de Steenweg op Drogenbos. Hij was voor de oude Drogenbossenaren een onvergetelijke man, maar ook voor ons. Ik trok dus naar hem met de vraag of hij ons geen raad kon geven, zodat we ook een meisje zouden hebben. Hij nam de tijd om mij te informeren. Na enkele vragen over de leeftijd van mijn vrouw, haar geboortedatum en uur, de stand van de maan en de dag van haar eerste maandstonden en nog wat vragen die ik vergeten ben, begon hij te rekenen. Ten slotte gaf hij mij de raad om op het tijdstip dat hij had berekend mijn kinderen te verwekken en het is verdorie gelukt! Ik kreeg na mijn twee jongens twee meisjes', glundert Leopold.

De vlam in de pan

Met zijn vier kinderen ging het gezin wonen op het appartement boven Garçon Brasseur. 'Dat was een groot appartement. We hebben er 13 jaar gewoond, maar de eigenaar weigerde de kosten te doen die nodig waren om de apparaten op aardgas te laten functioneren bij de overgang van stadsgas naar aardgas en zijn keuken is ontploft. Toen konden we weer verhuizen.'

'Onze volgende thuishaven was de Marie Collartstraat 100. Dat was vroeger de wasserij van de familie Adams. Deze was zo groot dat men er twee huizen van gemaakt heeft. We woonden er tot 1984. Ertegenover was het café 'Van Antwerpen' waar Edouard en Matilde Vandesijpe woonden. Iedere zaterdag kwamen er een man en een vrouw muziek spelen. De vrouw speelde slagwerk en de man accordeon. Er stond ook een televisie waar de helft van de straat *Schipper naast Mathilde* kwam bekijken. Die eerste jaren was een televisie niet voor iedereen betaalbaar en men sprak met zo veel lof over schipper Matthias en zijn zuster Mathilde dat je het absoluut wou zien.'

'Ik had zelf al een televisie vanaf 1961, toen we nog aan de Cher Ami woonden. Vandaag heeft iedereen kabel. De antennes zijn verdwenen, maar ik had toen een grote antenne geplaatst die meer kostte dan mijn toestel. Het was een antenne in Zwitsers staal die zeven meter hoog was. Er stonden twee motoren: één die de zeven meter lange antenne kon doen op- en neergaan, een tweede die de antenne kon richten

naar Halle voor de zender van Rijsel en richting Waver voor de zenders van Brussel, naar gelang van de programma's die we wilden bekijken.'

De lokale security

Het gezin trok daarna naar de overkant, om er te gaan wonen naast een stoelenmaker die zijn atelier had achter zijn woonhuis. 'Het atelier staat er nog altijd', aldus Leopold. 'Ertegenover staat een boerderij waar de stukadoor Van der Leest jaren heeft gewoond en gewerkt. Deze Nederlander had samen met zijn vrouw zomaar even zeven kinderen. Hij was een hardwerkende man die jammer genoeg veel te jong is overleden, op het vliegveld tijdens zijn eerste reis naar het buitenland, die hij zich eindelijk eens kon veroorloven.

Achter ons huis waar nu de voetbalpleinen zijn, stond een 'Chateau Ferme', een kasteelhoeve die eigendom was van minister Van Oudenhove, die trouwens getrouwd was met Louisa van Belleke uit het café Welkom. Jarenlang ben ik op dit domein dagelijks gaan controleren of alles in orde was. Er was ook een grote feestzaal. Omdat de eigenaar zelf in Brussel woonde, was het nodig om regelmatig te gaan kijken of alles in orde was, of ramen en deuren goed dicht waren.

Het was mijn taak en die van mijn vrouw om dit gebouw te beschermen en te controleren. Nadien is dit werk overgenomen door 'Tischke', Jean Baptist Corbesiers, die op de Kleine Dachelenberg woonde. Het was een volkse figuur. Hij kweekte ook konijnen en had de reputatie een goed ras te hebben. Dus kwamen veel burens met hun vrouwelijke konijnen bij Tischke om ze te laten dekken door zijn *rijers*, in het goed Nederlands rammelaars. Het kasteel werd uiteindelijk afgebroken en er zijn sportvelden op aangelegd.'

Onder de wortel van de grote boom die staat aan Moesjebaaz, vroeger een hoeve en nu een jeugdclub, op de hoek van de Ukkelsesteenweg en de Dachelenberg, is een bron die het beekje voedt dat vandaar naar Drogenbos loopt door het park Frankveld. 'Het werd het 'Reginneke' genoemd. Het liep achter de huizen in de Marie Collartstraat en werd ook gebruikt als waterreservoir voor de toenmalige boerkozen die er woonden', aldus Leopold.

Dansen op de kermis

Zoals de namen van veel plekken doen vermoeden, liepen er heel wat beekjes in de buurt, maar eentje doorkruiste vooral Drogenbos: de Zandbeek. 'Vanuit Linkebeek loopt de beek langs de watermolen van Linkebeek, die trouwens volledig is gerestaureerd en vandaag nog functioneel is. Bij bijzondere gelegenheden wordt nog graan gemalen. De beek duikt dan onder de Alsebergsesteenweg en is even op de hoek van de Grote Baan te zien, vooraleer hij zijn weg ondergronds voortzet.

Aan de overzijde van de straat, waar nu appartementsgebouwen staan, lag de hondendressage. Iedereen kon er met zijn hond terecht om hem te laten africhten. Ik verzeker je dat het een heel spektakel was, vooral als de hond iemand aanviel en in de dikke mouwen van een beschermjas van de dresseur beet en niet wou lossen tenzij op bevel van zijn meester. De wei werd tijdens de kermissen ook gebruikt om een grote danstent op te zetten en dan konden de jeugd en de minder jeugdigen zich nog eens goed amuseren. Toen waren er nog geen megadancings en behalve alcohol ook geen drugs.'

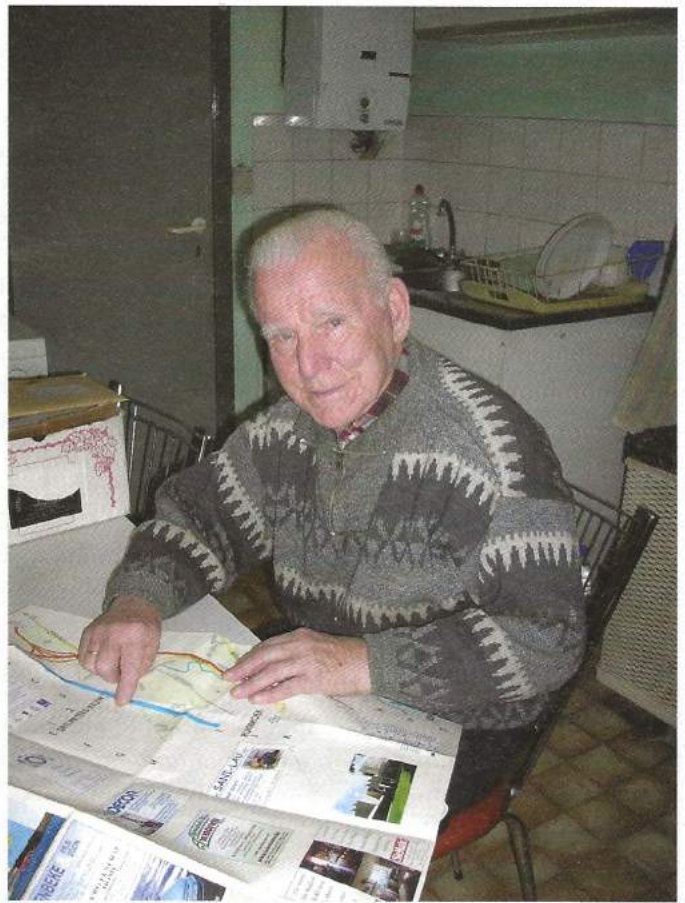
Op de Grote Baan waar nu de trams rijden en de terminus ligt, waren vroeger vijvers die gevoed werden door de vele beekjes die onze gemeente rijk was. 'Het terrein van het huidige speelplein lag zowat een meter lager en je moest naar die terreinen door vijf à zes trapjes af te dalen', herinnert Leopold zich. 'In de Nieuwstraat zie je de watertoren, tot enkel decennia geleden in gebruik als waterreservoir, nu nog enkel als mast voor gsm-antennes. Het water dat door deze toren werd verdeeld, beschouwde men als het beste van heel Brabant en het werd verdeeld over Drogenbos, maar ook over een deel van Beersel en zelfs Alseberg. Soms kan je deze toren nog eens bezoeken bij speciale gelegenheden, zoals Open Monumentendag of andere activiteiten in verband met de geschiedenis van onze gemeente.'

In de voetsporen van de oorlog

Naast het huidige gemeentehuis stonden er zes paardenstallen. 'Waar nu de fontein staat in de tuin van het gemeentehuis, stonden vroeger vier hondenhokken, in stervorm gebouwd', vult Leopold aan. 'Tussen het gemeentehuis en de feestzaal stond ook een waterput, waar je met een draailier en emmers water kon putten. Op deze put stond ook een mooi smeedijzeren decorstuk. Tisch Corbesiers werd gevraagd dat te verwijderen. Toen hij dat deed met al de kracht in zijn zware lijf, zakte hij door het bovenliggende deksel. Hij heeft er jarenlang de gevolgen van gedragen.'

Regelmatig gaat Leopold wandelen op het kerkhof. Hij loopt dan langs de graven van de oud-strijders, een emotioneel moment. 'Daar ligt ook een vriend van mij begraven, die net zoals ik gevlucht was naar Ciney, maar vandaar verder is gevlucht naar Spanje en zo naar Engeland. Hij is dan teruggekomen naar België met de Brigade Piron om het land te helpen bevrijden. Deze brigade bestond enkel uit Belgen die gevlucht waren en in Engeland een speciale eenheid vormden.

Er ligt ook nog een jongen die ik gekend heb in Ruisbroek. Bij hem thuis waren vier jongens en die zijn getrouwd met vier zussen van eenzelfde gezin. Het moet wel gemakkelijk zijn geweest om uitnodigingen te versturen voor een familiefeest.'

Vergane glorie

Leopold wil ook nog graag op een kaart laten zien waar de Michelinfabriek lag: in Sint-Pieters-Leeuw aan de Bergensesteenweg, juist op de grens van Drogenbos, in een hoek die veel Drogenbossenaren niet eens kennen, naast de Groot Bijgaardenstraat en de Golden Hopestraat. 'In de fabriek werkten toen ik er begon 1680 mensen, op het einde van mijn carrière nog 1200 en nu is ook deze fabriek al jaren gesloten. Het was er nochtans goed werken. We werden goed betaald, er was een suggestiebus en alle goede voorstellen werden goed gehonoreerd. Er was ploegwerk in een systeem van vier dagen werken en twee dagen vakantie. Tijdens het weekend of op feestdagen werd het loon tot drie maal verhoogd. In de productie werkte men per stuk en premies konden hoog oplopen. Er waren ook premies voor wie niet te laat kwam gedurende een maand en voor wie niet afwezig was gedurende een maand. De bonus kon oplopen tot 1500 Belgische frank. Ik ben dan ook op een gegeven moment overgestapt van de *mechaniek* naar de productie, omdat ik vier kinderen op te voeden had en de centen goed kon gebruiken.'

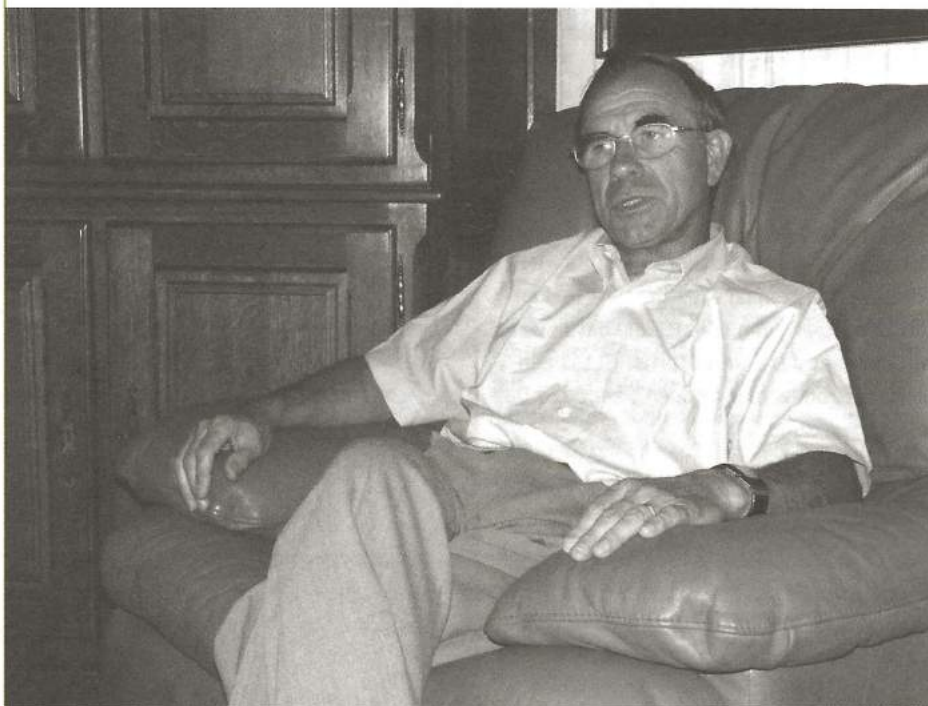
Om af te sluiten heeft Leopold nog een laatste weetje in petto. 'Tijdens mijn verblijf in Zevenkoten leerde ik ook Sylveer en Romain Maes kennen. Sylveer had een café en feestzaal rechtover de school en was de Belgische winnaar van de Tour de France in 1936 en 1939. Daarna zou het wachten worden op Eddy Merckx om nog eens een Belg op het podium te zien. Wat verder in Gistel woonde Romain Maes, de man die in 1935 de tour won en de gele trui droeg van de eerste tot de laatste dag. Maar wat velen niet wisten, ze waren absoluut geen familie van elkaar', besluit Leopold.

A.N. Lermaniaux

"De Muze kan verenigingsleven nieuwe impuls geven"

Een gesprek met André Lermينياux, voorzitter van de cultuurraad Drogenbos

Voorzitter André Lermينياux van de vzw Culturele Raad Drogenbos ziet in de bouw van het gemeenschapscentrum 'De Muze' naast het Felix De Boeckmuseum een lichtpuntje voor de toekomst van het verenigingsleven van Drogenbos. De gemeente Drogenbos veranderde de laatste decennia van een dorpsgemeenschap in een 'slaapgemeente'. "Toch moeten we blijven geloven in gemeenschapsopbouw", stelt André Lermينياux. "Vzw 'de Rand' heeft nu een belangrijke stap gezet met de uitrusting van het gemeenschapscentrum De Muze. Ook in Drogenbos kunnen verenigingen weldra terecht in een gemeenschapscentrum."

Drogenbos telt zowat 4.700 inwoners, waarvan er naar schatting 4.500 'slapen'. "Het spookbeeld dat de gemeente stilaan indommelt tot slaapgemeente geldt voor alle faciliteitengemeenten", stelt André Lermينياux scherp. "Drogenbos telt nog zowat tweehonderd 'actieve' inwoners die zich inzetten in het verenigingsleven. Daarmee heb ik zowel de Franstalige als Nederlandstalige verenigingsleden geteld."

Overleven

"Dat is inderdaad een somber beeld, maar je moet de realiteit onder ogen durven zien. Ik woon sinds 1950 in de Kerkstraat in Drogenbos. Ik heb het hier met eigen ogen zien veranderen. Ik denk dat er nauwelijks nog één tiende van de families van

toen in de Kerkstraat woont. Deze straat bruiste in de tijd van jong talent, maar in de loop van de jaren vertrok zowat iedereen. Die tendens zie je in heel de gemeente. Drogenbos veranderde in een echte 'slaapgemeente'. Elk jaar verhuist niet minder dan vijftien procent van de bevolking. Drogenbos is een doorgangsgemeente geworden." "Ik heb de hele evolutie meegemaakt. In 1964 werd onder impuls van de parochie een parochiecentrum gebouwd met geld ingezameld door vrijwilligers. Nu is

het centrum verkocht aan een brouwerij. Ik ben zelf 15 jaar lang lid geweest van de Chiro van Drogenbos. De Chiro telde destijds honderd leden. In de jaren tachtig werd de groep opgedoekt. Er waren te weinig actieve leden. Zo verdwijnt stilaan de ene na de andere vereniging. De verenigingen van Drogenbos leven niet meer, ze overleven. Het verwondert mij niet dat de Vlaamse regering feestcheques uitdeelt. Mensen komen niet meer buiten, maar er blijft wel een hoge nood aan sociaal contact. En het is precies een taak van de overheid om sociale contacten en dus ook het verenigingsleven en vrijwilligerswerk te stimuleren."

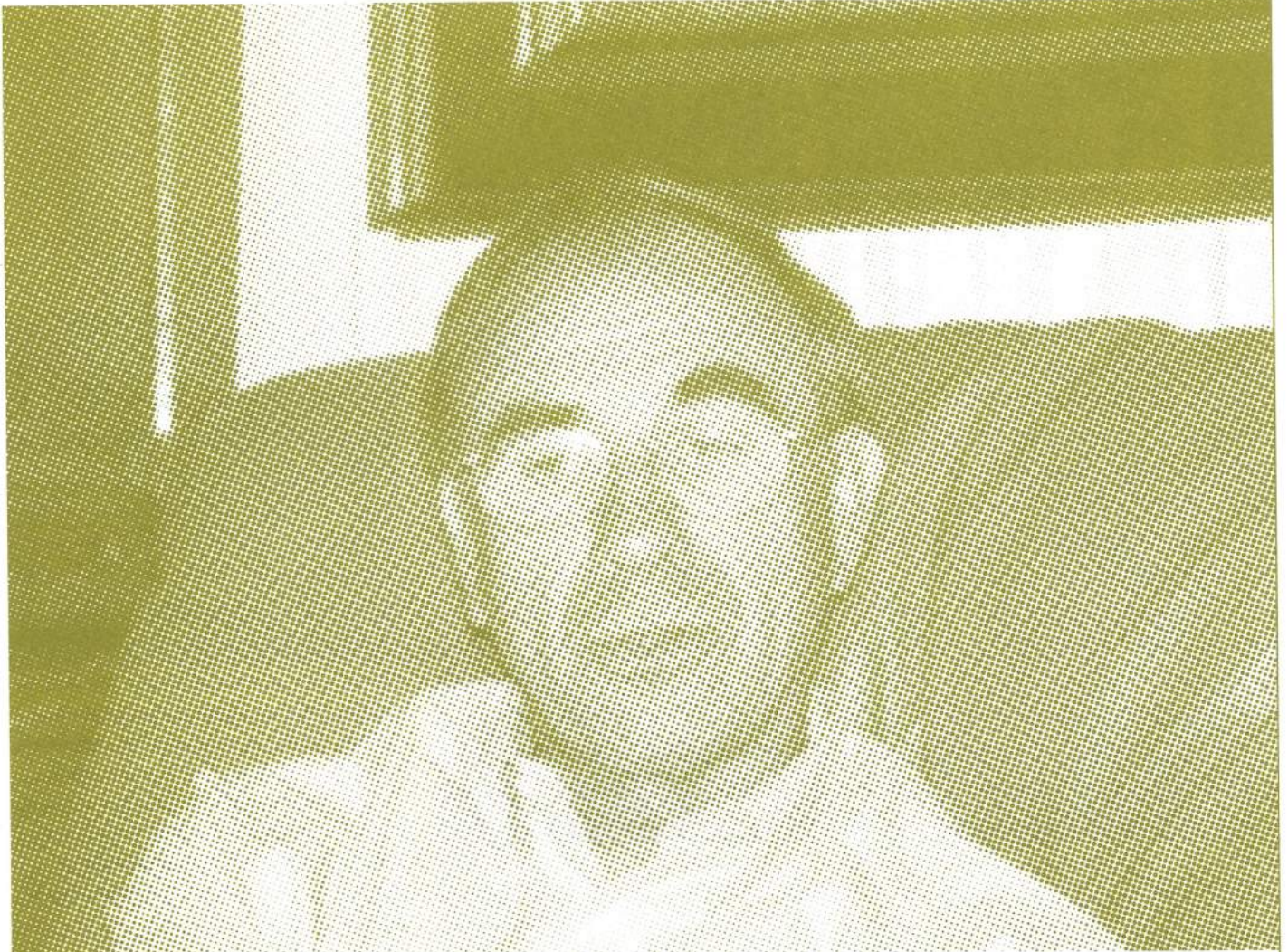
Gemeenschapscentrum De Muze

"Al twintig jaar zijn een paar overtuigde Vlamingen begaan met de oprichting van een Nederlandstalige Culturele Raad in Drogenbos. Vier jaar geleden konden we dit dankzij de steun van vzw 'de Rand' realiseren. De cultuurraad is nu een

"Al twintig jaar zijn een paar overtuigde Vlamingen begaan met de oprichting van een Nederlandstalige Culturele Raad in Drogenbos. Vier jaar geleden konden we dit dankzij de steun van vzw 'de Rand' realiseren. De cultuurraad is nu een belangrijke schakel tussen de verenigingen."

belangrijke schakel tussen de verenigingen én tussen de Vlaamse Gemeenschap en de verenigingen. En nu zal de ruwbouw van het gemeenschapscentrum 'De Muze' naast het Felix De Boeckmuseum omgebouwd worden tot een vaste ontmoetingsplaats voor de verenigingen. Wie weet kan zo de achteruitgang van

het verenigingsleven in onze gemeente een halt worden toegevoerd. Ik denk ook

André Lermينياux: "Menselijk contact en verenigingsleven zijn onontbeerlijk om gelukkig te kunnen zijn".

dat er binnenkort een generatie wakker zal worden die niet meer tevreden is met de formule 'huisje-tuintje-televisie'. Ik hoop echt dat jonge mensen zich terug voor het verenigingsleven zullen inzetten, en dat ze ook naar buiten zullen komen, naar 'De Muze' bijvoorbeeld waar ze andere interessante mensen van het verenigingsleven kunnen ontmoeten."

Het gemeenschapscentrum De Muze zal drie vergaderzalen en een onthaalruimte tellen. "Er is niet onmiddellijk behoefte aan een feestzaal", zegt Lermينياux. "Voor optredens kunnen we terecht in de zaal of het cafetaria van het Felix De Boeckmuseum of in de gemeenschapscentra in de buurt. De Moelie in Linkebeek ligt maar op twee kilometer van onze dorpskern. Het is niet de bedoeling om in het gemeenschapscentrum een uitgebreide culturele programmatie uit te bouwen. Het verenigingsleven primeert, maar het blijft wel hard knokken om het overeind te houden", beseft Lermينياux.

"Je mag nooit opgeven"

Waar blijft André Lermينياux zijn engagement halen? "In 1945 zijn mijn ouders van het Oost-Vlaamse Heldergem verhuisd naar Ukkel. Zoals toen gebruikelijk wou mijn vader mij naar het Franstalig onderwijs sturen omdat tweetaligheid toen zo belangrijk was. Gelukkig heeft een Vlaamse leerkracht hem kunnen overtuigen dat het Nederlandstalig onderwijs de meeste kansen bood. Ik liep dan ook lagere school in Ukkel en Drogenbos sinds onze verhuis in 1950. Zoniet had ik waarschijnlijk vandaag even overtuigd gevochten voor de rechten van Frantaligen als nu voor de Vlamingen. Na Grieks-Latijnse humaniora in het Sint-Jan Berchmanscollege te Brussel ben ik naar Leuven getrokken om geneeskunde te studeren. Het was de tijd van Leuven Vlaams. Daar ben ik geëngageerd Vlaming geworden omdat het niet kon dat Vlaamse patiënten door Franstalige professoren en studenten als vee werden behandeld. Het is vandaag trouwens nog niet veel beter in de Brusselse ziekenhuizen.

Na mijn studie heb ik mij in 1970 in mijn dorp gevestigd als huisarts. Veel van mijn vrije tijd bleef gaan naar Vlaams engagement: ik ben secretaris van de lokale Davidsfondsafdeling, voorzitter van het Komitee der Randgemeenten, voorzitter van de actiegroep 'Wij houden van ...' en als zodanig de initiatiefnemer van de Gordel, en nog vele andere initiatieven. Maar ik was ook steeds geëngageerd in mijn vak, o.a. als voorzitter van de Kankerstichting Vlaams-Brabant en het Vlaams Overlegplatform voor Kankerstichtingen. Gelukkig kon ik steeds terugvallen op mijn echtgenote die mij zoveel heeft moeten missen voor de goede zaak. Maar ik blijf geloven dat gemeenschapsopbouw en sociale weefsels onontbeerlijk zijn om mensen gelukkig te maken. Onze maatschappij heeft een enorme materiële luxe, maar een vreselijk gebrek aan menselijk contact. Er toe bijdragen dat Drogenbos en Vlaanderen weer leefbaar worden voor zijn bewoners is de kern van mijn engagement."

Joris Herpol

Frans Van Mieghem

Onze wandeling in Drogenbos wordt opnieuw een ontmoeting met een figuur van wie de naam in de gemeente al vele jaren klinkt als een klok, of beter gezegd als een jukebox: Frans Van Mieghem. Hij werd geboren in Ukkel-Stalle op 1 april 1929 in een café juist naast de Mariakapel, waarvoor de tram vandaag nog steeds een omweg maakt op zijn rechte weg naar Brussel. Tekenend voor het belang van de kapel, sinds lang geklasseerd als monument. Het blijft een rustpunt op de drukke weg van het leven. Loop er eens binnen en je zal het begrijpen ...

3

‘In 1931 verhuisden mijn ouders naar Drogenbos’, begint Frans. ‘Ik woon hier nu tachtig jaar en ik heb veel meegeemaakt, groot geluk en kleine tragedies, maar het is mijn dorp.’ Aan nummer 43 van de Kuikenstraat, vroeger het Kuikenpad, beginnen we onze wandeling. ‘In dit huis heb ik mijn eerste jaren in Drogenbos doorgebracht. Het behoorde toe aan de familie Van Gelder, bekende bloemenhandelaars in Drogenbos. Vandaag is het een onooglijk rijhuis in een straat vol huizen uit de tweede helft van de vorige eeuw. Het pad werd trouwens een straat. Toen zeer aangenaam om te wonen, met uitzicht op de kerktoeren van Ruisbroek en alle tussenliggende velden. Vandaag verkaveld en binnenkort volgebouwd met nieuwe woningen en een nieuw rusthuis voor onze ouderen. Daarna verhuisden we naar de Steenweg op Drogenbos, tegenover de jongensschool. Daar liep ik lagere school. Ik begon er toen meester Jacobs, een leerkracht zoals ze er vandaag geen meer maken, zijn functie

doorgaf aan meester Acuria. Het waren prachtige jaren tussen alle andere belhamels van onze gemeente.’

Politieke ambities

Na de lagere school trok Frans naar de tuinbouwschool in Anderlecht. ‘Vader vond een vak leren belangrijk’, blikt Frans terug. ‘Het was tenslotte ook nog een mooi en gezond beroep, alleen niet zo goed betaald. Dankzij een bekende, Raoul Robson, kon ik in Brussel aan de slag bij Tractebel, waar ik werkte tot 1989. Daarna ging ik met pensioen.’

Samen met zijn vrouw Marie-Louise De Reys, met wie hij in 1958 in het huwelijksbootje stapte, heeft Frans drie kinderen: Martine, Marc en Alain. Ze zijn allemaal in Drogenbos opgegroeid, maar ondertussen uitgezwerm, zoals zo veel Drogenbossenaren. ‘Als volwassene leidde ik een druk, maar rijk leven’, vertelt Frans terwijl we van de

Steenweg op Drogenbos naar het gemeentehuis wandelen. 'Hier op de hoek waar nu de KBC staat, stond het gemeentehuis. In 1958 stapte ik er binnen om een praatje te maken met de toenmalige burgemeester, Henri Sleewagen. Ik stelde voor om op zijn lijst te komen staan, maar hij weigerde. Mijn jonge politieke ambities gingen in rook op. Toch gaf ik niet zo snel op. Zes jaar later stond ik er weer en in 1964 werd ik onder de dienstdoende burgemeester Kestemont verkozen tot gemeenteraadslid op een CVP-PSC-lijst. We behaalden zes zetels, tegenover vier zetels voor de socialisten en één voor de liberalen.'

In 1970 werd Frans op de lijst van de burgemeester, intussen geen partijlijst meer, verkozen voor zijn tweede mandaat als gemeenteraadslid. In 1976

mocht hij er opnieuw zes jaar bij doen. Vanaf 1983 was hij OCMW-raadslid en in 1988 schopte hij het tot voorzitter van het OCMW, een mandaat dat hij tot 31 maart 2001 uitoefende. Het waren drukke tijden. 'Elk weekend was er wel ergens een feest of een eetfeestijn en dus dweilden wij alle mogelijke feestelijkheden af. 'Jij bent nooit thuis', zei mijn vrouw en ze had gelijk. Maar we halen onze schade in. Alles wat we nu doen, doen we samen. We kunnen elkaar niet missen', mijmert Frans.

Zingend stemmen winnen

Burgemeester Calmeyn had maar al te graag dat Frans met hem en de andere kandidaten meeging op verkiezingscampagne. 'Jij bent geen gemeenteraadslid, jij bent een gemeenteraadszanger', zei hij dikwijls', lacht Frans.

Hij koestert warme herinneringen aan de strijd om de kiezer. 'Zo was er de avond dat er een pensenkermis was aan de 'Lamp', een café tussen Drogenbos en Vorst, een klein gehucht met enkele boerderijen. Ook daar moesten wij stemmen ronselen. Jammer dat alles daar verdwenen is en nu is ingenomen door autowegen en supermarkten. Calmeyn kwam mij halen om mee te gaan. 'Neem geen centen mee, ik betaal wel. Je moet alleen jouw stem meenemen', zei hij. Dus zong en floot ik op alle feesten. Dat zingen is trouwens een belangrijk deel van mijn leven, daar komen we beslist nog op terug.'

Mijn naam is Frans

De vergaderingen van het OCMW en de gemeenteraad verliepen volgens Frans anders dan nu. 'Wij waren een groep mensen, bijna vrienden, die zich engageerden om samen onze gemeente te leiden en er iets goeds van te maken. Eigenbelang kwam zeker niet op de eerste plaats en ambities om onze functie te gebruiken als springplank voor een toekomst in de nationale politiek zeker niet. Een goede gemeente om in te leven, zo aangenaam mogelijk voor iedereen, dat was onze zorg. Maar wat ik toch het meeste gedaan heb in het OCMW, was handtekeningen zetten. Ook toen rukte de papierberg al op en de administratie werd zo imposant dat de mensen minder belangrijk leken dan de papieren. Als voorzitter van het OCMW moest ik ook regelmatig naar de rechtbank in Brussel om sommige van onze burgers bij te staan. Er waren ook mensen die helemaal geen Nederlands kenden.

Hoewel het wettelijk verboden was dat een ambtenaar in functie zoals ik Frans sprak op een rechtbank, zei de voorzitter toch regelmatig: 'Spreek maar Frans', waarop ik dan antwoordde: 'Dat zal ik doen, mijn naam is Frans.'

Naar het front ... of toch bijna

Aan het monument van de gesneuvelden wordt Frans terug gekatapulteerd naar zijn legerdienst. 'Dat was nogal een historie. Om te beginnen kreeg ik een jaar uitstel omdat ik te mager was. Gelukkig voor mij, want ik moest naar de kazerne in Luik en het was zeer onrustig door de koningskwestie en het referendum over koning Leopold III. De Vlamingen wilden Leopold III als koning terug, de Walen niet en er ontstonden rellen, met als uiteindelijk resultaat dat Leopolds zoon Boudewijn koning werd. Daarna geraakten mijn oproepingspapieren verloren. Uiteindelijk vertrok ik naar Luik waar ik twaalf maanden diende in een Nederlandstalige eenheid. Veel jongens die er waren, kwamen van de buiten. Sommigen konden niet lezen of schrijven. Ik schreef dan maar voor hen

een brief naar huis waaronder zij een kruisje zetten. Ze konden zelfs hun eigen naam niet schrijven. Na twaalf maanden in eigen land moest ik nog zes maanden dienen in Duitsland. Het enige voordeel was dat ik in plaats van de 10 frank soldij tijdens de eerste twaalf maanden, er nu 20 kreeg. Het was niet allemaal kommer en kwel.'

Bij Dikke Pauline en Dikke Susse

Onze wandeling gaat langs de oude pastorie, vandaag de thuisbasis voor politie en OCMW. Bij Frans borrelen spontaan herinneringen op aan ... zijn zangcarrière. 'Als kind kon ik al goed zingen. Ik heb nooit muziek geleerd en kan dus vandaag nog altijd geen noot lezen van een partituur. Maar ik had een zeer fijn gehoor en kon dus alles feilloos nazingen. Volgens kenners kon ik in die tijd zeer juist zingen. Jammer dat ik geen muziek kon lezen, maar geen nood, het heeft mij nooit echt belemmerd om te zingen. Ik kwam in het koor als jongeman. In de dagbladhandel 'Bij Dikke Pauline en Dikke Susse', broer en zus die een winkel hadden op de hoek van de Marie

Collartstraat en de Grote Baan, ging ik regelmatig mijn krant 'Het Nieuws van de Dag' halen. Zij vonden dat ik moest aansluiten bij het koor en zo werd ik een jonge lichte tenor in het koor. Als ik ergens zong, en dat was dikwijls, zong ik ook altijd het liedje van Louis Mariano: *Maria-Louiza*. Is het dan toeval dat mijn echtgenote Marie-Louise heet?'

De muziek heeft een deel van Frans' leven gevuld en van hem een bekende Drogenbossenaar gemaakt. 'Ik zong trouwens ook in het kerkkoor onder onze kosten Jef Van Gijzeghem. Hij werkte destijds bij Catala, maar kreeg voor alle kerkelijke activiteiten vrijaf van de baas. Zie je dat vandaag nog gebeuren?'

Frans was ook nog actief voor de 'Bond van het Heilig Hart'. 'Alle leden verbonden zich ertoe de eerste zondag van de maand naar de mis van 8 uur en te communie te gaan', legt Frans uit. 'Je moest nuchter blijven om te kunnen communiceren. Voor mensen die gewoon waren om vroeg op te staan en

flink te eten, was dat niet altijd gemakkelijk. Vandaag is dat andere koek. De voorzitter van de Bond was toen Charles Van Cutsem die op de Steenweg op Drogenbos woonde. Zijn dochter was getrouwd met een legerpiloot en als het paste, kwam die even over onze huizen vliegen om dag te zeggen. Spectaculair was hij wel in zijn oorlogsmachine.'

Wees gegroet

We wandelen verder tot aan de Bemptstraat. 'Hier woonde ik voor ik in de Langestraat mijn definitieve stek heb gevonden. Voor ons huis was er nog geen autoweg of supermarkt. Hier liepen de koeien in de weide voor onze deur. Het dorp was toen nog landelijk.'

We wagen even een kleine sprong buiten de gemeentegrenzen. Na twee haltes stappen we van tram 4. In de Stallestraat rechts woonde Ernest Claes van na de oorlog tot aan zijn dood. Hier waren de vijvers van Stalle, hier stond Frans' geboortehuis. 'Nu staat er nog de kapel waarvoor de tram een omweg maakt', vertelt Frans. 'Voor deze kapel staat nog steeds de tekst: 'Langs deze weg zet gene voet, of zeg Maria wees gegroet.' Vandaag doen we dat nog altijd als we met de tram voorbijrijden om naar 'de Globe' te gaan.'

Waarom het Dancoplein, want dat is de officiële benaming, zo heet, weet Frans niet. 'Maar zeg niet tegen een oude Drogenbossenaar: 'Ik ga naar het Dancoplein.' Geen mens zal weten waarover je spreekt. Zeg maar: 'Ik ga naar de Globe.' Dan weet iedereen waarover je het hebt.'

Ten slotte keren we terug naar de Langestraat 24, waar Frans en Marie-Louise nu wonen. 'Voor onze deur was er een

pelotteplein dat zeer frequent gebruikt werd. In de jaren vijftig waren er in Drogenbos zelfs negen pelotte- of kaatsploege. Nu is er geen enkele meer, hoewel er op het gemeentelijke speelplein nog steeds een kaatsplein ligt.'

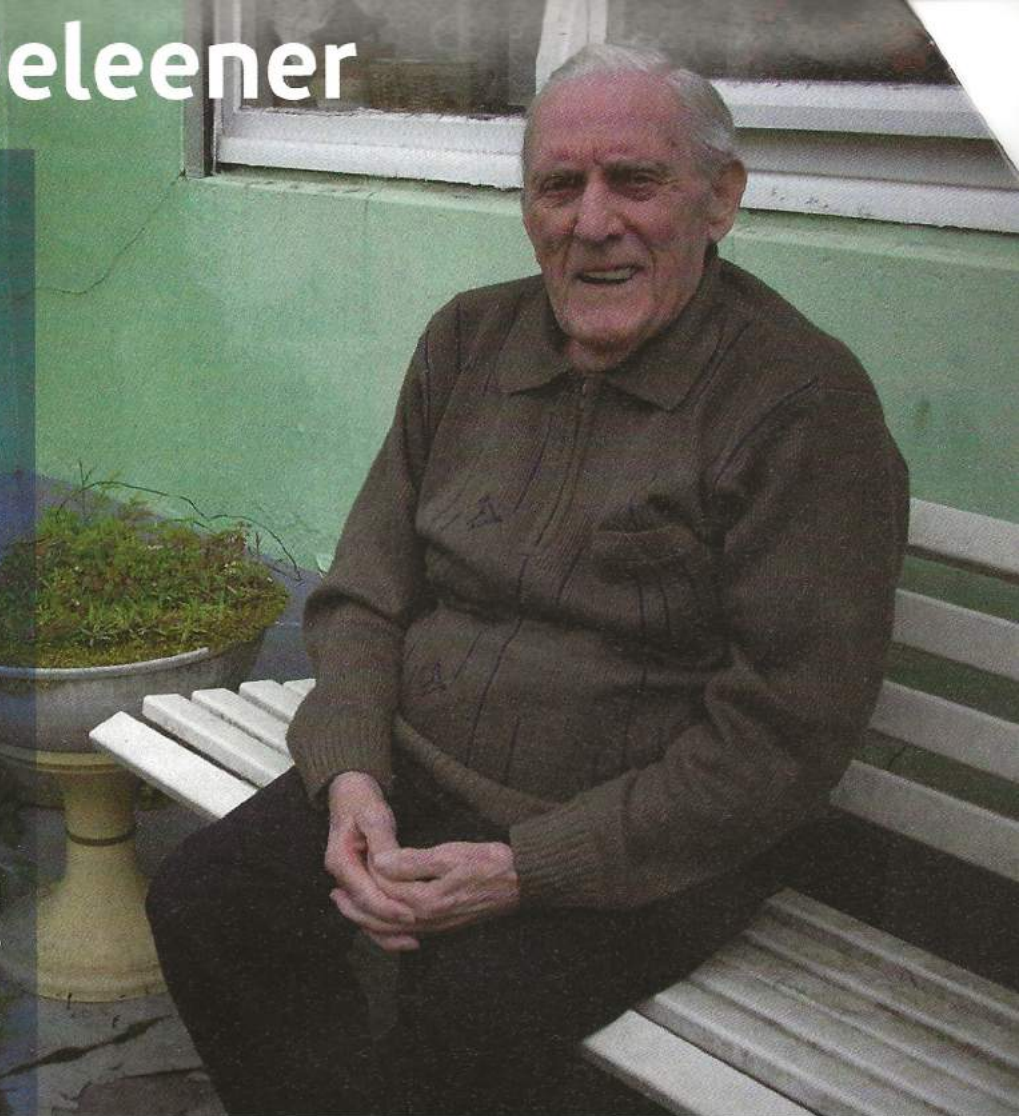
Vandaag leiden Frans en Marie-Louise samen een rustig leven. Hij was vroeger nooit thuis, maar tegenwoordig zijn ze onafscheidelijk. Zie je de ene op straat, dan is de andere erbij. Het teloorgaan van het koor doet Frans pijn. 'Zonder zangers, is er ook geen koor meer', klinkt het weemoedig.

Tachtig jaar geschiedenis van Drogenbos zijn in het geheugen van Frans gegrift. Ontelbare namen passeren de revue: René Spileers, zijn voorganger in het OCMW, burgemeester Jean Calmeyn, bij wie iedereen ook welkom was met zijn problemen, commissaris Dewit, pastoor Fineau die hen trouwde, voetballer Pierre De Bast, de familie Claessens, de kolenboeren, de familie Schellings, de rijke geschiedenis van een gemeente heeft namen nodig als zuurstof. 'Maar leven van herinneringen willen wij niet doen', besluit Frans. 'We genieten van het leven, van onze kinderen en kleinkinderen, van elkaar, van ons dorp en van de vele kleine dingen. We hopen dat het nog veel jaren mag duren!' Wij hopen het met hen.

A.N. Lermينياux

Jacques Deleener

Als er in Drogenbos één straat is met een rijke geschiedenis, dan is het wel de Kammestraat. Alleen oude Drogenbossenaren zullen de naam nog kennen, want in een zucht van modernisering werd 'kam' – een andere naam voor brouwerij – al lang vervangen door de moderne versie. Alleen de ouderen kennen en gebruiken de originele benaming nog. Kaaskrabber trok daarom op stap met Jacques Deleener, een geboren en getogen Drogenbossenaar, van wie de wortels liggen in deze kleine, maar geschiedenisrijke straat.

Vertrekpunt van onze wandeling is Jacques' huis dat momenteel nog in de Sterstraat ligt, op de grens met Drogenbos en Ukkel. We houden halt voor het nummer 30. 'Ik ben hier geboren op 17 oktober 1920 in het appartement boven het toenmalige café Albert, recht tegenover 'Nakke Deleu', begint Jacques. 'Ik was de oudste van drie. Jef is jaren geleden overleden. Pierre woont nog altijd in het huis van mijn grootouders. Mijn grootouders langs moederskant woonden in de Kammestraat en ik was toen veel meer bij hen dan thuis. Zij hadden zomaar eventjes negen kinderen en namen dan ook nog eens twee kinderen aan, de twee kinderen van de 'Jetkes', een halfbroer van mijn grootmoeder.'

Al wandelend voorbij het klooster en de kerk gaat het richting Kammestraat. 'Mijn grootmoeder was stoeltjeszetter in de kerk, een taak die nadien door haar dochter Maria werd overgenomen. Voor en na de misviering werden de stoelen vakkundig op hun plaats gezet. De rechte rijen en de netheid

van de vloer waren een bron van fierheid. Zo dienden zij de Heer. Maar ze gingen ook elke zondagsmis rond om het stoelgeld op te halen. Dat was de bijdrage van de kerkgangers voor het onderhoud van de kerk. Wie een eigen stoel bezat in de kerk, hoefde niet te betalen. Meestal waren dat stoelen met fluwelen kussens. De gewone gelovigen zaten of knielden tijdens de viering op een rieten stoel. 'Tanne Ja' was een figuur in onze gemeente', lacht Jacques.

Kattenkwaad

In de Kammestraat woonden er in die tijd zo veel kinderen dat zowat de helft van de leerlingen in de gemeenteschool uit deze straat kwamen. 'Het was in alle opzichten een vruchtbare en gezonde straat. Verhevick en zijn vrouw, die in het laatste huis links woonden, hadden er een groentekwekerij. Zij werden allebei honderd jaar. Er was daar wel leven in de brouwerij. Als kind haalden we veel kattenkwaad uit. Er was nog geen openbare verlichting en zeker niet rond de kerk, waar

toen nog het kerkhof was. Ons grootste plezier was dan ook rond Allerheiligen een biet uit te snijden en er een kaars in te laten branden om de kerkgangers de stuipen op het lijf te jagen. De zussen Kestemont, die in 's Herenstraatje woonden naast het huidige kerkhof of Wiske en Voske Stek, twee oude vrouwtjes – ze heetten Vlaemynck – waren trouwens de eerste slachtoffers van onze 'stroppeij'.'

En daar bleef het niet bij ... 'We organiseerden met onze 'repen', metalen velgen van oude fietswielen die we voor 25 cent konden kopen bij fietsenmaker Petit, wedstrijden van Stalle tot thuis. Iedereen had de naam van een renner. In de Zandbeek werd er dan weer gevestigd, maar dat moest met de handen, anders was het te gemakkelijk. We gingen ook wel eens naar de boomgaard van 'Kastonjenblok' om iets te stelen, maar die zat met een riek achter ons', bekent Jacques. Hij geniet duidelijk nog na van de kleine jeugdzondes.

Achter elk nummer schuilt een verhaal

Aan zowat elk huis waar we voorbijkomen, blijft Jacques even staan om herinneringen op te halen. Van elke woning heeft hij naam en toenaam van de bewoners onthouden. 'Er leefden heel wat bekende families in de straat. De familie Lambin had een café en een winkel. De zoon Jef is als kind op een dag gevallen op de blauwe dorpelsteen en geraakte daardoor mentaal gehandicapt. Een andere familie was 'de Duitser' Faber. Hij had een dochter die filmster wou worden. Samen met een vriendin (de dochter van Pie Berkoos) had ze Engels geleerd en is ze naar Antwerpen vertrokken om de grote oversteek te wagen. Verder dan de haven zijn ze niet gekomen, want ze mochten de boot niet op! In onze straat stond ook het patronaat. Dat was het parochiaal huis waar heel wat gebeurde. Onderpastoor Van Volxem gaf er elke zondag een filmvoorstelling. Vooral de films van Charlie Chaplin waren geliefd. Dat was om te lachen en er kwamen geen gewaagde scènes in voor ...'

De kleine snelheidsduivel

'Mijn peter en meter heetten Vander Oost en hun kinderen hebben mee geholpen om de geschiedenis van Drogenbos te schrijven. Ik wil ze wel even vermelden, omdat hun namen bij velen nog een belletje doen rinkelen. Jean bewerkte het land. Hij had een ongeval gehad in de Acec en was zijn vingers kwijt, maar hij had een prothese gemaakt, zodat hij op zijn akker kon werken. Na Jean waren er Tist, Jef, Pol, Philippine (mijn moeder), Catherine, Maria (die haar moeder opvolgde als 'stoeltjeszetter'), Caroline en Victoire. Pol was de meest geleerde. Hij werd onderwijzer en later schoolhoofd in Drogenbos. Waarom hij? Mijn peter werd stilaan slechtziend en daarom moest Pol hem dagelijks de kraam voorlezen. Zo werd hij veel slimmer en hij mocht voortstuderen', aldus Jacques.

'Mijn eigen carrière verliep anders. Tot mijn veertiende moest ik in Drogenbos naar school omdat de financiële mogelijkheden om te studeren er niet waren. Ik heb de laatste twee jaren in de school veel mensen geholpen om te leren lezen. Ik was graag leerkracht geworden. De meesters Lamarche, Coudron, Acuria en Jacobs waren maar

Jacques met broer en nichtje

Voor het grootouderlijk huis

Drie broers en hun ouders op hun 's zondags

al te blij dat iemand hen kon helpen om de minst begaafden toch nog een kans te geven. Met verschillende leerjaren in één klas zitten was immers niet altijd eenvoudig. Ik kreeg toch de kans om twee jaar naar Sint-Joris te gaan, omdat ik zo klein en fragiel was, maar wel pienter en snel. Ik was gewoon nog niet klaar om te gaan werken. Iedereen in de straat kende mij omdat ik een kleine snelheidsduivel was. Lopen kon ik als de beste!'

Daarna werd Jacques verondersteld om naar de 'Arts et Métiers' te gaan. Het doel: letterzetter worden in een drukkerij. 'Ik vond dat ik in die school niets meer kon leren en ben dan maar beginnen te werken. Nog steeds de beste manier om het vak te leren. Toen ik mij aanmeldde bij de baas, gaf hij mij het 'Vademecum du Typographe' en ik was vertrokken. Ik heb 45 jaar in de drukkerij gewerkt en duizenden tonnen loden letters gezet en gedragen. Het is niet toevallig dat ik mijn heup heb moeten laten vervangen door metaal. Geen lood, maar ijzer! Tijdens de oorlog moesten we rantsoeneringszegels drukken, maar eind 1942 werd ik opgeroepen voor verplichte tewerkstelling in Duitsland. Ik kon niet ontsnappen en gedurende 2,5 jaar heb ik in de Duitse fabriek gewerkt. Nadien ben ik terug gegaan naar de drukkerij waar ik jarenlang het 'Nieuws van de dag' hielp drukken.'

'Als ik hier door de straat loop, dan zie ik alle gezichten terug van wie er woonde. Fanieke met haar winkel, waar we lekkere witte karamellen met nougat haalden. Twee voor vijf centiemen, dat was een koopje! In de winkel kon je eigenlijk alles vinden: van zout en bloem tot 'Vlaamse Filmkes' en alle uitgaven van Averbo-de. Op de plaats van het patronaat hoor ik nog de piano van Robert Spileers, broer van René en beiden zonen van de beenhouwer op de Grote Baan. 'Tanne Ja' was de kapster van alle kinderen. Rechtover het patronaat woonde een kapster voor bijzondere gelegenheden. Maar zij had niet veel werk! Wat verder was de schoenmaker. Ook hij was niet bedolven onder het werk, want iedereen liep tijdens de week op 'blokken'. Alleen bij speciale gelegenheden droegen de mensen schoenen. Trouwens, als wij bij hen om een nieuw paar schoenen gingen,

moesten wij aan de deur onze schoenen uitdoen om het balatum van zijn huis niet te verslijten.'

In het gangetje wat verderop woonde een klompenmaker. Daarnaast was er een limonadehandelaar die de zoete drank op flessen trok en verkocht. 'In het laatste huis woonden de twee honderdjarige Verhevick', vertelt onze wandelende encyclopedie. 'Langs de andere kant was er de familie Lambin met hun winkel en café. Er was ook nog een tweede café in de straat, van de familie Taeymans. Verder waren er ook nog de fietsenmaker Petit en de mislukte filmsterren van Faber. Je ziet: alle levens waren hier met elkaar verbonden. Op de hoek van de Kammestraat en de Grote Baan stond het gemeentehuis. Nu is er een vestiging van KBC.'

Er is zo veel veranderd

'Alles was ook geregeld. Mijn vader ging elke dag zijn ronde doen om de paardenstront op te rapen, die de paarden van de boeren die 's morgens om 2 uur naar de markt vertrokken, hadden achtergelaten. Er woonde ook een schilder-tapiissier: Frans Philippus. Er was ook nog een voddenman die elke dag zijn ronde deed. In de 's Herenstraat woonde een man met één been. Toen hij van de tram sprong, was hij onder een wiel geraakt. Resultaat: een geamputeerd been', herinnert Jacques zich. Het zijn kleurrijke memoires, met een lach en een traan, maar vooral stille getuigen van een unieke gemeente.

'De toneelkring 'Jong maar moedig' bloeide in die tijd. Toen onderpastoor Van Volxem werd overgeplaatst naar Bosvoorde, moest hij daar een kerk bouwen en de toneelkring heeft veel opgetreden om geld te verzamelen voor zijn kerk. Ik heb zelf ook nog toneel gespeeld, maar altijd kleine rollen. Elk jaar was er een grote show, voorafgegaan door een concert van de eigen filharmonie. Ze gingen ook in andere dorpen optreden. Er was steeds een tombola bij elk optreden om de kas te spijzen. De prijzen werden onder andere opgehaald bij de familie Calmeyn. Mevrouw Calmeyn, grootmoeder van de huidige burgemeester, was een Amerikaanse dame. Zij sprak Engels en niet zo veel Frans, laat staan Nederlands. Onderpastoor Van Genechten, die zelf geen Frans praatte, vroeg mij om mee te gaan om een prijs te halen. Op onze vraag kwam zij aan met een prijs. 'J'ai encore des canards sans camouflage', zei ze, terwijl ze ons enkele gepluimde eenden overhandigde. Onvergetelijke tijden!'

Een ander pittig verhaal is dat van de vier boswachters die het domein Calmeyn moesten vrijwaren van stropers. Op een morgen werden ze vastgebonden aan een boom gevonden. Een zoete wraak van de stropers? Jacques laat het antwoord over aan de geprikkelde fantasie, maar hij herinnert zich nog andere markante feiten. 'Het kerkhof was nog rond de kerk en aan de ingang stond een groot café', aldus Jacques. 'Binnen stonden drie biljarttafels waarop het chique volk kon spelen. Het was zeker geen volkscafé, maar het strafte was dat de bazin rond Allerheiligen de bloemen op de graven ging halen om ze terug te verkopen!'

'Kluut', 'de Ruige' en mankende schilders

Jacques is nog niet uitverteld. Om het warme beeld van de tijdsgeest verder in te kleuren, gunt hij ons nog een aantal onvergetelijke anekdotes.

De lokale vedette ontsnapt uit het peloton op de Grote Baan in Drogenbos

'Op de Grote Baan woonde een schilder die mankte. Op een dag zei zijn buurvrouw zodat iedereen het kon horen: 'Gij zou beter met een been op de straat en het andere op de trottoir marcheren', lacht Jacques. Hij komt op dreef. 'Dan was er nog Louis Claessens, nog zo'n 'geestigaard'. Hij was de oom van Jean Claessens, de wielrenner. In Drogenbos doofden de straatlichten niet allemaal tegelijk (normaal om 12 uur), want de ene helft van het dorp hing af van Ruisbroek en de andere van Beersel. Als de uurwerken niet juist stonden, kon dat wel eens een verschil opleveren. Louis kwam uit het café 'Au Garçon Brasseur' (bij Kluut) buiten en verloor op het voetpad vijf frank onder de lantaarn die juist werd gedoofd. Hij ging dus naar het Kapelleke waar het licht nog brandde en begon daar te zoeken. Toen iemand uit het café hem vroeg of hij iets kwijt was, kreeg hij als antwoord: 'Ik kwam bij Kluut buiten en verloor er vijf frank en toen ging het licht uit. Ik kom hier dus maar zoeken, want hier brandt nog licht!'

'Verhevick – bijgenaamd 'de Ruige' – werd honderd jaar en burgemeester Calmeyn vroeg hem wat hij wilde voor zijn feest. 'Ik zou graag eens in een koets rondrijden door Drogenbos', luidde het. Zo gevraagd, zo gedaan. Er werd een groot feest georganiseerd en de koets was besteld. Maar 'de Ruige' was in plaats van naar zijn feest te gaan, gaan rusten op zijn veld en leek van de aardbol verdwenen. Hij beweerde ook dat hij drie jaar ouder was dan zijn officiële leeftijd, want ze hadden hem uitgeschreven toen zijn broer gestorven was ...'

'De 'Coeur' was de gebruikelijke naam voor de zangmaatschappij 'La Fraternité'. Enkele leden hadden in Marianneke Mertens' winkel naast de jongensschool een pispot gekocht en gevuld met speculaas en lambiek. Daarna hadden ze de pot in het café waar ze vergaderden gezet en iedereen moest ervan drinken. Wie het niet deed, moest een tournée générale betalen. Ik beken, de humor was toen eenvoudig, maar het had zijn charme', besluit Jacques.

Tot slot de bijnaam: Jacques werd 'Jacques van Pien van Liese Schoen' genoemd. De reden: Pien was zijn moeder, Philippine Vander Oost. Lies was Elisabeth Vanhaelen – meter Vander Oost – van wie de vader schoenmaker was en die trouwde met Joseph Vander Oost. En zo is de cirkel rond.

A.N. Lermينياux